

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ตุลาคม 2555

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ
ของ
สินีนากู ทองวัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ตุลาคม 2555

สินีนานู ทองวัฒนา. (2555). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ดร.อริพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์,

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ

โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย อำเภอสาม โลก จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ และนักเรียนมีความคิดเห็นว่า มีความรู้เกี่ยวกับ เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ เพิ่มมากขึ้น และภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM
ON “HANG – HONG TONG – TA – KAB’S” FOR PRIMARY EDUCATION LEVEL 6

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Art Education
at Srinakharinwirot University

October 2012

Sineenart Thongwattana. (2012). *The Development of Local Curriculum on "Hang – Hong Tong – Ta – Kab's " for Primary Education Level 6*. Master thesis, M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Atipat Vijitsatitrat.

Aim of this study was to develop local learning Hang – Hong Tong – Ta – Kab's for primary education level 6. The specific purpose for this study for 1. Develop of Hang – Hong Tong – Ta – Kab's local curriculum for primary education level 6. 2. Compared of student achievement from pre – post test score about Hang – Hong Tong – Ta – Kab's local curriculum. 3. (Finding) Evaluated self satisfied of students after studied in Hang – Hong Tong – Ta – Kab's local curriculum.

Method of study consisted on plan and study on the bases of data and develop knowledge in locality. In finally used curriculum in participants that recruited from students in level 6 Choomchonwatkaitia school, Samkhok District, Pathumthani Province.

Result of this study showed that different score were significant increase of the post test ($p < .05$). In addition students in this research improved on knowledge about Hang – Hong Tong – Ta – Kab's. Their could be proud and satisfied in own locality.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ของ
สินีนากู ทองวัฒนา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.อริพัชร วิจิตสถิตรัตน์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง)

(อาจารย์ ดร.อริพัชร วิจิตสถิตรัตน์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรกที่ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง คือ อาจารย์ ดร.อชิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยได้เอาใจใส่ตรวจแก้ปริญญานิพนธ์ เพื่อให้สมบูรณ์ที่สุดและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ อาจารย์ ดร.อชิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ และ อาจารย์ ดร.เขวาลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายชัชวาล ปลื้มสำราญ นายไพรัตน์ จันทร์แบบ อาจารย์ วิรวัฒน์ วงศ์ศุภไทย นางลำเพย สอนธิ นางลัดดา ศรีทอง นางบุญรัตน์ บุญยศ นางสาวดาริกา ธนะศักดิ์ศิริ นางสาวปาสิณา บุตรทิม และทีมงานที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ นางอารีญา วุฒิชัยกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวทองวัฒนาที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาบรรพบุรุษชาวมอญทั้งหลาย บิดา – มารดา ตลอดจนทั้งครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนมา

สินีนากู ทองวัฒนา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานในการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร	5
ความหมายของหลักสูตร	5
ความสำคัญของหลักสูตร	7
องค์ประกอบของหลักสูตร	8
ระดับของหลักสูตร	9
ลักษณะของหลักสูตรที่ดี	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	12
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	13
มาตรฐานการเรียนรู้	14
การจัดการเรียนการสอน	14
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	15
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	16
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	16
ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	17

สารบัญ (ต่อ)

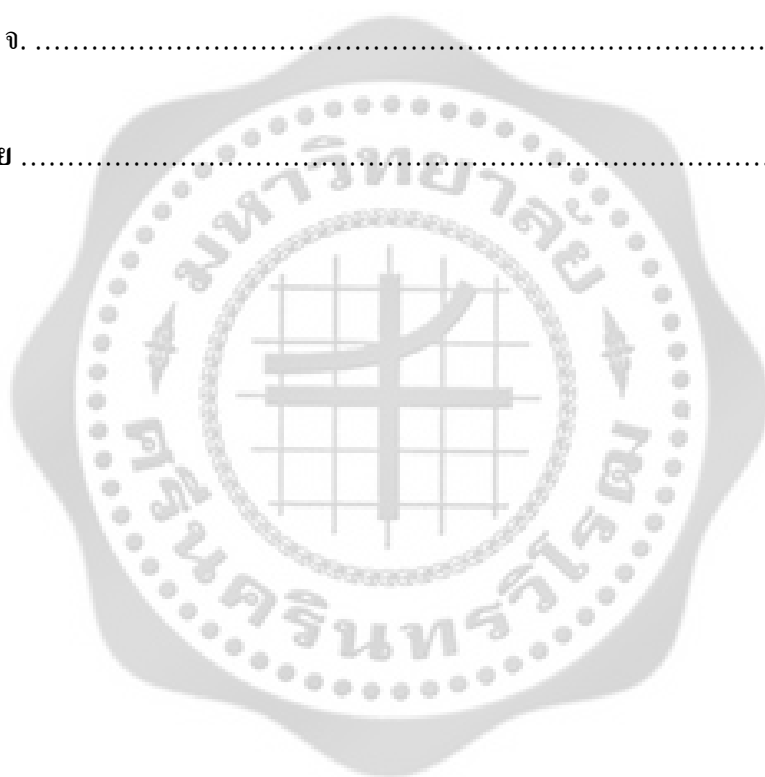
บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความรู้เกี่ยวกับชาวมอญในจังหวัดปทุมธานีและทางหงส์ทรงตะขาบ	18
จังหวัดปทุมธานี	18
ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี	18
คำขวัญของจังหวัดปทุมธานี	18
ธงประจำจังหวัดปทุมธานี	18
ดอกไม้ประจำจังหวัด	19
ต้นไม้ประจำจังหวัด	19
ลักษณะภูมิประเทศ	20
การปกครอง	20
สภาพสังคม	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
งานวิจัยภายในประเทศ	26
งานวิจัยต่างประเทศ	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	29
ประชากร	29
การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	29
แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย	29
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
วิธีดำเนินการวิจัย	40
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	43
ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	44
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	44
การประเมินผลจากผลงาน	45
การประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	45
ผลความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	46
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	47
ความมุ่งหมายของการวิจัย	47
ความสำคัญของการวิจัย	47
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	48
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สรุปผลการวิจัย	50
อภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	55

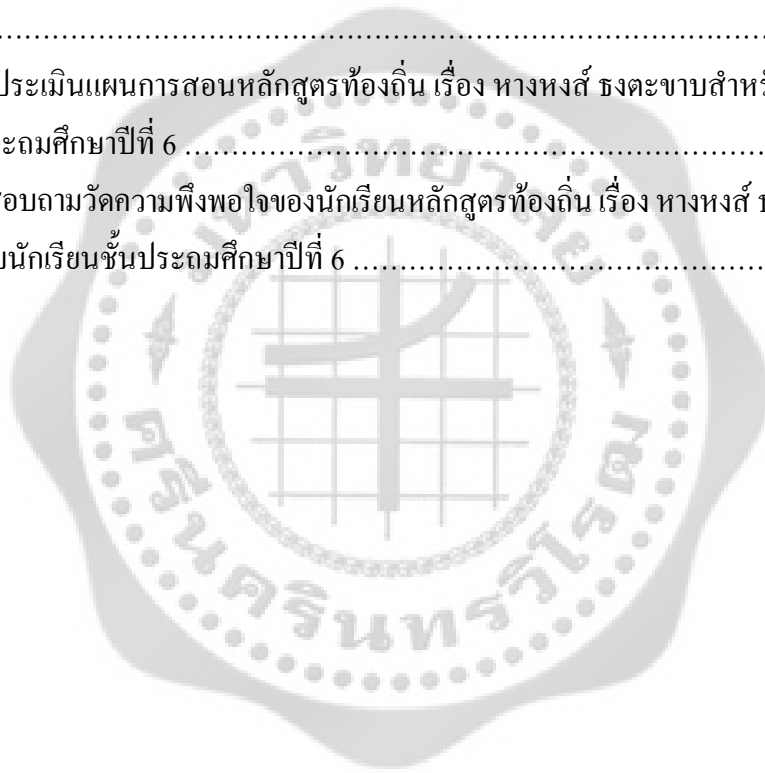
สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	59
ภาคผนวก ก.	60
ภาคผนวก ข.	78
ภาคผนวก ค.	89
ภาคผนวก ง.	119
ภาคผนวก จ.	127
ประวัติย่อผู้วิจัย	157

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย One Group Pretest - posttest Design	30
2 ดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	120
3 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D)	122
4 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	123
5 ผลแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	124
6 ผลแบบประเมินแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	125
7 ผลแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	126

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะخاب สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	33
2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้	35
3 ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี	18
4 ธงประจำจังหวัดปทุมธานี	18
5 ดอกบัวหลวง	19
6 ต้นปาริชาติ	19
7 วัสดุและอุปกรณ์ในการทำหางหงส์ ชงตะخاب	63
8 โครงเหล็กส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะخاب	64
9 โครงเหล็กส่วนหางของหางหงส์ ชงตะخاب	64
10 ห่วงเหล็กสำหรับห้อยส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะخاب	65
11 ห่วงเหล็กสำหรับห้อยส่วนหางของหางหงส์ ชงตะخاب	65
12 การตัดผ้าสำหรับทำลำตัว	66
13 การตรึงผ้าด้วยเข็มหมุด	67
14 การวัดระยะห่างของแต่ละช่อง	68
15 การพันผ้ารอบโครงไม้	69
16 การพันผ้ารอบห่วงเหล็กของหางหงส์ ชงตะخاب	69
17 การพันผ้ารอบห่วงเหล็กของหางหงส์ ชงตะخاب	69
18 การตัดผ้าลูกไม้ส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะخاب	70
19 การเย็บผ้าลูกไม้ส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะخاب	70
20 การเย็บผ้าลูกไม้ติดกับโครงส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะخاب	71
21 การเย็บทรงรูปสามเหลี่ยมติดกับหางหงส์ ชงตะخاب	72
22 การเย็บทรงรูปสามเหลี่ยมติดกับหางหงส์ ชงตะخاب	72
23 การทำพู่ห้อยหางหงส์ ชงตะخاب	73
24 การเย็บส่วนหัว ส่วนหาง และลำตัวติดกัน	74
25 การเย็บส่วนหัว ส่วนหาง และลำตัวติดกัน	74
26 การใช้ชอล์กวัดผ้าให้เป็นช่อง เพื่อตัดเป็นช่องระบายลม	75
27 การตัดผ้าให้เป็นช่องด้วยกรรไกรซิกแซก	75

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
28 การประดับตกแต่งดอกไม้ ลูกบิด	76
29 การประดับตกแต่งดอกไม้ ลูกบิด	76
30 หางหงส์ ชงตะขาบที่สมบูรณ์	77
31 พุคคุยทำความเข้าใจกับนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง	128
32 นักเรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน	128
33 การสอนภาคทฤษฎี	129
34 การสอนภาคทฤษฎี	129
35 แนะนำวิทยากรให้นักเรียนรู้จัก	130
36 เริ่มทำโครงของหางหงส์ ชงตะขาบ	130
37 วิทยากรสอนเย็บลำตัวหางหงส์ ชงตะขาบ	131
38 วิทยากรสอนเย็บลำตัวหางหงส์ ชงตะขาบ	131
39 นักเรียนเย็บผ้าเข้าโครงไม้	132
40 นักเรียนเย็บผ้าเข้าโครงไม้	132
41 วิทยากรสอนนักเรียนเย็บส่วนหัวกับลำตัวให้ติดกัน	133
42 วิทยากรกับนักเรียนเย็บผ้าลูกไม้ส่วนที่เป็นขา	133
43 นักเรียนช่วยกันเย็บชงติดที่ตัวหางหงส์ ชงตะขาบ	134
44 นักเรียนตัดรับบิ้นห้อยส่วนหางของหางหงส์ ชงตะขาบ	134
45 วิทยากรและนักเรียนช่วยกันตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบ	135
46 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 1	136
47 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 2	137
48 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 3	138
49 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 4	139
50 การวิพากษ์ผลงาน	140
51 คุณครูในโรงเรียนร่วมวิพากษ์ผลงาน	140
52 ผู้วิจัยและวิทยากร	141
53 ภาพความประทับใจ	141
54 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก	142
55 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก	143

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
56 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก	144
57 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก	145
58 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ	146
59 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ	146
60 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ	147
61 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ	148
62 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับวัดมอญ	149
63 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับวัดมอญ	149
64 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับวัดมอญ	150
65 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ	151
66 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ	152
67 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ	153
68 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ	154
69 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นของชาวมอญ	154
70 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นของชาวมอญ	155
72 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นของชาวมอญ	156
71 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นของชาวมอญ	156

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นหัวใจของการพัฒนาสิ่งต่างๆ ทั้งปวง ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาสังคมประชาชาติและประชาคมโลกในทุกด้าน การศึกษาทำให้คนไทยและประชาคมไทยเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมไทยได้ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของคน ช่วยให้เราคนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดชีวิต (อมเรศ ศิลาอ่อน. 2545: 2) การจัดการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี (รุ่ง แก้วแดง. 2540: 1) แต่การพัฒนาการศึกษาของคนไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น รัฐไม่สามารถสร้างคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพให้ได้ดีเท่าที่ควร เนื่องมาจากการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม (ประเวศ วะสี. 2543: 5) วิกฤติที่สำคัญของการศึกษาคือ วิกฤติของผู้เรียน ผู้เรียนมีความทุกข์ เนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ต่อผู้เรียน (นวลจิตต์ เขาวีกริตพิงศ์; และคณะ. 2545: 2)

ดังนั้นการจัดการศึกษาที่จะตอบสนองกระบวนการพัฒนาผู้เรียนดังกล่าว จึงควรนำเหตุการณ์และสภาพปัญหาจากชุมชน สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาศึกษาเรียนรู้ วิเคราะห์ เพื่อสร้างความรู้ วิธีการใหม่ สร้างระบบใหม่ สามารถประยุกต์ใช้กับสภาพจริงมากกว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีการท่องจำเพียงอย่างเดียว เป้าหมายของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จึงเป็นอริยทรัพย์ในตนเอง มีพลังปัญญารู้ทันโลก (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542: 2)

การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาสามารถเสริมสร้างให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน องค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เกิดจากการสังขมประสบการณ์ของคนในท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้นๆ จะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้น การดำเนินการดังกล่าว ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการฟื้นฟูและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน เช่น ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน ช่างมืออาชีพในชุมชน ผู้เฒ่าผู้แก่ โดยนำมาสู่การเรียนรู้ในห้องเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นอกจากนี้นักการศึกษาและนักวิจัย ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นหลายท่าน ดังเช่น สิปปนนท์ เกตุทัต (2518) ได้เสนอความคิดเห็นไว้ในรายงานของคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า เนื้อหาของหลักสูตรให้มีส่วนหนึ่งที่ทุกคนเรียนเหมือนกันในสาระสำคัญ เพื่อความเป็นไทยร่วมกันและอีกส่วนหนึ่งที่แต่ละคนมีโอกาสเรียนแตกต่างกันให้เหมาะสมกับอุปนิสัยและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น และในเรื่องการทำเอกสาร

หลักสูตรควรให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ เพื่อเสริมสร้างท้องถิ่นให้มีกำลังคนกำลังความรู้ที่จะแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงมากที่สุดและจากการวิจัยของกรมวิชาการ (2540: 16) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัดการเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความพอใจในผลงาน เห็นคุณค่าในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความสนใจท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนได้ ส่วนผลที่เกิดขึ้นต่อโรงเรียน พบว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ชุมชนให้ความร่วมมือ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนี้การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรยังก่อให้เกิดผลต่อชุมชน คือ ในชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น เข้าใจการดำเนินงานของโรงเรียน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือ ชุมชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจในโรงเรียน และเล็งเห็นความสำคัญของผู้รู้ในท้องถิ่น

ดังนั้นหลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพ เป็นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการอันหลากหลายของท้องถิ่น ทำให้นักเรียนเกิดความรัก และภาคภูมิใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไปจากสังคมไทย (พัชนี พงษ์สุภา. 2544)

กลุ่มชนชาวมอญ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ที่ตั้งหลักแหล่งในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย ในเขตจังหวัดปทุมธานี สมุทรปราการ นนทบุรี และราชบุรี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณี ที่โดดเด่นชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเพณีสงกรานต์ของชาวมอญนั้นเป็นที่รู้จักกันดี และกล่าวขานกันทั่วไป อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่มุ่งเน้นทางด้านเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย

ดังนั้นจึงควรมีการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมต่างๆ โดยนำมาให้การศึกษาแก่เยาวชนในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ ให้คงอยู่เพื่อคุณค่าของชีวิตและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ดังนั้นวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้บรรลุผลได้คือ การนำมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนคนหนึ่งเล็งเห็นความจำเป็นในการอนุรักษ์ สืบทอดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาวมอญในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่นับวันใกล้สูญหายไป จึงได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ของชาวมอญที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านศาลาแดงเหนือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

ความสำคัญของการวิจัย

1. หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นนี้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับบริบทและสภาพชุมชนในพื้นที่
2. เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน และการรักษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ของกลุ่มชาวมอญที่บ้านศาลาแดง ในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขต อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 24 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน โรงเรียนชุมชนวัดไก่อี๋ยง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ เป็นการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในเดือนพฤษภาคม 2555 – เดือนกรกฎาคม 2555 ระยะเวลา 15 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ โดยกำหนดเนื้อหา สาระ สื่อการเรียนการสอน แผนการสอน และกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
2. ท้องถิ่น หมายถึง โรงเรียนชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
3. หางหงส์ ชงตะขาบ หมายถึง ชงชนิดหนึ่งทำด้วยแผ่นผ้าเป็นชั้นๆ เย็บติดกันไปเป็นพืด มีไม้สอดระหว่างชั้นทำให้มีลักษณะคล้ายตัวตะขาบ ดัดขงรีวเล็กๆ ที่หัวไม้ไผ่ เจาะรูบนผืนผ้าเพื่อระบายอากาศ ขนาดกว้างยาวตามต้องการ ใช้แขวนไว้บนยอดเสาหงส์ตามหน้าวัดเป็นพุทธรูชา
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร
  - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
  - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 1.4 ระดับของหลักสูตร
  - 1.5 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
4. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 4.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 4.2 ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 4.3 การนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะกับท้องถิ่น
5. ความรู้เกี่ยวกับชาวมอญในจังหวัดปทุมธานีและหางหงส์ระยอง
  - 5.1 จังหวัดปทุมธานี
  - 5.2 ชาวมอญที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี
  - 5.3 ความเป็นมาของหางหงส์ ระยอง
  - 5.4 ขั้นตอนการทำและการนำไปใช้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง ซึ่งมีนักการศึกษาได้

อธิบายและให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

เอกวิทย์ ฒ ถกลาง (2511: 108) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า “ประมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับเด็กได้เรียนเนื้อหาวิชาที่คนคิดแบบพฤติกรรมกิจวัตรสิ่งแวดล้อมต่างๆ ฯลฯ เมื่อประมวลเข้าแล้วก็จะประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็กๆ”

สวัสดี ประทุมราช และคณะ (2521) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผน หรือแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้จัดประสบการณ์ทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้พลเมืองของประเทศได้พัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ
หลักสูตร หมายถึง วิชาที่กำหนดให้ศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525: 951)

สังัด อุทรานันท์ (2530: 70 – 75) ได้แบ่งประเภทความหมายของหลักสูตรตามจุดเน้นที่แตกต่างกัน ออกเป็น 8 ประเภท คือ

1. หลักสูตร หมายถึง กระบวนวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน
2. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน
3. หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการสอน
4. หลักสูตร หมายถึง สื่อที่สังคมาคความหรือมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ
5. หลักสูตร หมายถึง สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง
6. หลักสูตร หมายถึง ข้อผูกพันระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
7. หลักสูตร หมายถึง กระบวนการปะทะสังสรรค์ระหว่างนักเรียนกับครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
8. หลักสูตร หมายถึง แผนงานที่วางไว้ล่วงหน้า

ธีรารัง บัวศรี (2532: 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดว่าด้วยจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระ ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

นิคม ชมพูหลง (2545: 87) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสุขสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

ทาบ (Taba. 1962: 10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง วิธีการเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมใน ฐานะที่เป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคม

เซลเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor; & Alexander. 1974) กล่าวถึง ความหมายของ หลักสูตรไว้ว่า เป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือ จุดหมายที่วางไว้

เฮนเซน (Hensen. 1995: 8) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นกิจกรรมที่โรงเรียน วางแผนไว้ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เกิดความรู้

จากความหมายของหลักสูตรข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ความรู้และประมวลประสบการณ์ ต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้มีการพัฒนาการและคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งมีลักษณะ เป็นแผนโครงการที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมต่างๆ การวัดประเมินผล และการจัด การเรียนการสอน

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

นิคม ชมพูหลง(2545 : 52 – 53) ให้ความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนด แผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวข้องกับ การศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบัน การศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์ในการจัดงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา
5. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา
6. หลักสูตรกำหนดแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาการของเด็ก ตามจุดมุ่งหมาย ของการศึกษา
7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคต ไม่ว่าจะ เป็นไปในรูปแบบใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อสังคม
9. หลักสูตรเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือใน การพัฒนาคน

ธำรง บัวศรี (สุจิตรา ปันดี. 2552; อ้างอิง จาก ธำรง บัวศรี) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ปฏิบัติตาม และเข้าใจตรงกัน
2. เป็นแผนการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
3. เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับต่างๆ
4. เป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
5. เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม
6. เป็นตัวกำหนดลักษณะและรูปแบบของสังคมในอนาคต และเป็นเครื่องมือชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของประเทศ
7. เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน ตามนโยบายของการจัดการศึกษา

จากความสำคัญของหลักสูตร พอสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหลักหรือแนวทางในทางปฏิบัติทางการศึกษา ซึ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด และความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

กมล สุดประเสริฐ (2526: 32) กล่าวว่า วิชาหลักสูตร มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

1. วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. การประเมิน

ธีรารัง บัวศรี (2532: 8) กล่าวว่า วิชาหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จุดประสงค์การสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

กรมวิชาการ (2536: 351 – 356) กล่าวว่า วิชาหลักสูตรที่เหมาะสมควรมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 อย่าง คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหา

3. การนำหลักสูตรไปใช้

4. การประเมินผล

วิชัย คิสสระ (2535:11 – 12) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ คือ

1. หลักสูตรแม่บท ประกอบด้วย จุดหมายและแนวทางของการศึกษา โครงสร้างของเนื้อหา ระยะเวลาเรียน และแนวทางการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียน

2. เอกสารและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

3. กิจกรรมการเรียน

4. การประเมินผล

ทาบ (Taba. 1962: 424 – 425) กล่าวว่า iva หลักสูตรที่ดีต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ

ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา

2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

4. การประเมินผล

ไทเลอร์ (Tyler. 1974: 3803 – a) กล่าวว่า iva หลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ

คือ

1. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

3. การวัดและประเมินผล

เคอร์ (Kerr. 1976 : 16 – 17) ได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ส่วน ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. เนื้อหาสาระ

3. ประสบการณ์การเรียน

4. การประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตรที่ดีประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การนำไปใช้และการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา

1.4 ระดับของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 6) ได้แบ่งระดับของหลักสูตรไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหา สาระ และกิจกรรมอย่างกว้างๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งในส่วนนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบ

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่นำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับเปลี่ยนขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อยระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความจำเป็น หรือความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้น หลักสูตรในระดับนี้ จะมีลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติได้มากกว่า หลักสูตรแม่บท ขอบเขตของคำว่า “ท้องถิ่น” นี้ มีความหมายกว้างครอบคลุม ตั้งแต่หลักสูตรระดับเขต การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับ โรงเรียนหรือห้องเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักสูตรนั้นๆ ได้สร้างขึ้นมาเสริมเป็นหลักสูตรแม่บท หรือนำหลักสูตรแม่บทมาปรับ เพิ่ม ขยายให้เหมาะสมกับท้องถิ่นระดับใด

3. หลักสูตรระดับโรงเรียนหรือห้องเรียน ที่สร้างหรือปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนนั้นๆ ตั้งอยู่ของนักเรียนนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด และจะเป็นหลักที่มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ใน ชีวิต และท้องถิ่นตน

สำหรับ โซเวลล์ (Sowell, 1996: 6) ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. หลักสูตรระดับสังคม (The Society Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ใกล้ชิดผู้เรียนและถูกสร้างโดยรัฐ นักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้บริหารระดับต่างๆ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา

2. หลักสูตรระดับสถาบัน (The Institutional Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา และได้รับมาจากหลักสูตรระดับสังคม มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม โดยนักการศึกษาและคณะทำงานในระดับท้องถิ่น

3. หลักสูตรระดับการเรียนการสอน (The Instructional Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เป็นการวางแผนของครูและถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. หลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ยอมรับและถูกจัดขึ้นโดยผู้เรียนเอง ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นหลักสูตร จึงต้องสอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคน

จากแนวคิดของนักการศึกษาพอจะสรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. หลักสูตรระดับชาติ เป็นหลักสูตรที่เป็นแกนในระบบการศึกษาที่ทั่วประเทศจะต้องใช้ และยึดเป็นแกนหลักในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการสร้างและดำรงซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นจากการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับเปลี่ยน ขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรระดับชาติ โดยที่หลักสูตรระดับท้องถิ่นจะต้องปรับ

เพิ่ม ขยาย หรือสร้างมาจากพื้นฐานความต้องการและสภาพท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

3. หลักสูตรระดับโรงเรียน เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของโรงเรียนนั้นๆ

1.5 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

- 1.5.1 ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา
- 1.5.2 ตรงตามลักษณะของพัฒนาการของเด็กในวัยต่างๆ
- 1.5.3 ตรงตามลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์ของชาติ
- 1.5.4 มีเนื้อหาสาระของเรื่องสอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และมีพัฒนาการในทุกด้าน
- 1.5.5 สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 1.5.6 หลักสูตรที่ดี ควรสำเร็จขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย
- 1.5.7 หลักสูตรที่ดี จะต้องยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ
- 1.5.8 หลักสูตรที่ดีจะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อเนื่องกันไป และเรียงจากความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนจากกัน
- 1.5.9 หลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก
- 1.5.10 ต้องเพิ่มพูนและส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นต่อเด็ก
- 1.5.11 หลักสูตรที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะ เจนคติ ความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต
- 1.5.12 หลักสูตรที่ดีจะต้องส่งเสริมให้เด็กทำงานอิสระและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
- 1.5.13 หลักสูตรที่ดีย่อมบอกแนวทาง วิธีสอน และอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนประกอบเนื้อหาสาระที่จะสอนไว้อย่างเหมาะสม
- 1.5.14 หลักสูตรที่ดีย่อมมีการประเมินอยู่ตลอดเวลา
- 1.5.15 หลักสูตรที่ดีจะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ
- 1.5.16 หลักสูตรที่ดี ต้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา
- 1.5.17 หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของเด็ก
- 1.5.18 หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์และกิจกรรมหลายๆอย่าง
- 1.5.19 หลักสูตรที่ดีจะต้องวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างเหมาะสม แก่การนำไปปฏิบัติและสะดวกแก่การวัดและประเมิน

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ศูนย์ เหมาะประสิทธิ (2537: 6 – 7) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. สอดคล้องกับแผนพัฒนาของชาติ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาของชาติ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแม่บทของการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของการพัฒนาชาติ

2. หลักสูตรควรมีลักษณะเป็นหลักสูตรเชิงรุก เพื่อเตรียมผู้เรียน ให้สามารถปรับตัว รับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีสติ สามารถนำตนเองและพึ่งตนเองอย่างเต็มภาคภูมิ อีกทั้งสามารถนำสังคมในชุมชนของตนไปในทิศทางของการพัฒนาที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสมานฉันท์

3. มีลักษณะพลวัต หรือยืดหยุ่น คล่องตัว เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไข และสภาพของความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม

4. เป็นผลที่เนื่องจากการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามหลักวิชาเป็นวิทยาศาสตร์ สมเหตุสมผล และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

5. หลักสูตรแต่ละระดับหรือชั้นมีความสอดคล้อง สัมพันธ์และต่อเนื่อง

6. มีช่องหรือเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ คือ มีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะๆ

7. มีกรอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ในด้านทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหาวิชา เช่น ทักษะหรือความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการถ่ายโอนความรู้ มีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และความคิดมีเหตุผล

8. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจ และตรวจสอบความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และความถนัด เพื่อวางแนวทางในการศึกษาและประกอบอาชีพของตนเอง

9. ไม่สร้างความยุ่งยากหรือความสับสนต่อการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน ศึกษานิเทศก์

ดังนั้น หลักสูตรที่ดี ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของประเทศ เช่น แผนพัฒนาศึกษาและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

2. เป็นลักษณะเชิงรุก เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะพัฒนาประเทศต่อไป

3. มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยน แก้ไขจุดบกพร่อง เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

4. มีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุง ความเหมาะสม แก่ผู้เรียน ครูและผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักการของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคน มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัด การเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.2 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม และจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียน วันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

2.3 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

2.3.1 บทบาทของผู้สอน

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอดหลักการและความสัมพันธ์รวมทั้ง คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2.3.2 บทบาทของผู้เรียน

1. กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
2. เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งข้อคำถาม คิดหาคำตอบหรือแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ
3. ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ
4. มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
5. ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ

3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การเรียนศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจการคิดที่เป็นเหตุผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นและรากฐานทางวัฒนธรรมค้นหาว่า ผลงานศิลปะ สื่อความหมาย

กับตนเอง ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัว ฝึกการเรียนรู้ การสังเกตที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก ความเห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและสิ่งรอบตัว พัฒนาเจตคติ สมาธิ ทัศนียภาพส่วนตัว มีทักษะกระบวนการวิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรม ในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น พิจารณาว่า ผู้คนในวัฒนธรรม ของตนมีปฏิริยาตอบสนองต่องานศิลปะ ช่วยให้มีมุมมองของชีวิต และเข้าใจโลกทัศน์กว้างไกล ช่วยเสริม ความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์ด้านอื่นๆ สะท้อนให้เห็นมุมมองชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การเรียนรู้ เทคนิค วิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ดัดแปลงจินตนาการมีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย และสากล กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจ ที่งดงาม สมาธิแน่วแน่ สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีความสมดุลเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติโดยส่วนตัวและส่งผลกระทบต่อยกระดับคุณภาพชีวิต สังคม โดยรวม

4. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

สุมิตร คุณานุกร (2523: 97) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการขยายและการปรับ หลักสูตรระดับชาติ คำว่า “การขยาย” หมายถึง การนำเอาจุดหมายและเนื้อหาขยายความ คือ ขยายจาก นามธรรมให้เป็นรูปธรรม ขยายเพื่อให้เพิ่มขึ้นมีรายละเอียดที่ครูจะนำไปสอนได้ ส่วน “การปรับ” ก็คือ การนำเอาจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชามาปรับให้สอดคล้องกับสภาพสังคมภูมิศาสตร์ และความต้องการของ ประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

จิราภรณ์ ศรีสูงการ (2530: 18) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตร แม่บทระดับชาติมาปรับบางส่วนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของท้องถิ่น ในแต่ละระดับ เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ และกลุ่มโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาให้มีความเหมาะสม กับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

ธีรชัย เนตรถนออนศักดิ์ และ ลัดดา ศิลาน้อย (2544: 30) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นโดยกระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ได้มีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรตามข้อกำหนดในโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของ ท้องถิ่นตนเอง เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่แท้จริงในท้องถิ่นของตน รวมทั้งองค์ที่เกี่ยข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชนนั้นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง มาปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของท้องถิ่น โดยนำทรัพยากรและภูมิปัญญา ที่มีในท้องถิ่นเข้ามาจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว และเกิดความรักและผูกพันในท้องถิ่น มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันและสามารถพัฒนาไปสู่งานอาชีพได้

4.2 ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 109 – 110) กล่าวว่า iva ถึงแม้ว่า จะมีหลักสูตรแกนกลาง หรือ หลักสูตรแม่บทแล้ว แต่ยังคงมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้มีเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้คือ

1. หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้กำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระ และ กิจกรรมอย่างกว้างๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระ และประสบการณ์ที่เป็นหลักการทั่วไป ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละแห่งได้ทั้งหมด จึงต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี ผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติและการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท จึงต้องมี หลักสูตรท้องถิ่น เพื่อปรับสภาพของผู้เรียนให้สามารถรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ดังกล่าวได้ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ ไปพัฒนาตน ครอบครัว และท้องถิ่นตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข

3. การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่า ดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริง ตามสภาพ เศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่นของตน แทนที่จะเรียนรู้เรื่องราวไกลตัว ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจ และไม่มีความรู้สึที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพัน รวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

4. ทรัพยากรท้องถิ่นโดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบท ของไทยมีอยู่มากมาย และมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน หลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง ไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ แต่หลักสูตรท้องถิ่น สามารถบูรณาการ เอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ไม่ว่าด้านอาชีพ หัตถกรรม เกษตรกรรม ดนตรี การแสดงวรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่น ของตนเกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้

5. ความรู้เกี่ยวกับชาวมอญในจังหวัดปทุมธานีและหางหงส์ ชงตะขาบ

5.1 จังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพฯ ทางทิศเหนือประมาณ 27 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,520,856 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 950,535 ไร่

5.2 ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี

ภาพประกอบ 3 ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี

ที่มา: <http://www.pathumthani.go.th/>

รูปร่างกลมมีสัญลักษณ์ดอกบัวหลวงสีชมพูอยู่ตรงกลาง และรวงข้าวสีทองอยู่ 2 ข้าง ดอกบัว และต้นข้าว หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร จังหวัดปทุมธานีใช้อักษรย่อว่า “ปท”

5.3 คำขวัญของจังหวัดปทุมธานี

ถิ่นบัวหลวง เมืองรวงข้าว เชื้อชาวมอญ นครธรรมมะ พระตำหนักรวมใจ สดใสเจ้าพระยา ก้าวหน้าอุตสาหกรรม

5.4 ธงประจำจังหวัดปทุมธานี

ภาพประกอบ 4 ธงประจำจังหวัดปทุมธานี

ที่มา: <http://www.pathumthani.go.th/>

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

สีขาว หมายถึง ศาสนา

ดอกบัวหลวงกับต้นข้าว หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ความหมายรวมของธงประจำจังหวัด จึงหมายถึง ชาวจังหวัดปทุมธานี เป็นหมู่คณะ ที่มีความรักและสามัคคีเป็นปึกแผ่น อันเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทย ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

5.5 ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี คือ ดอกบัวหลวง

ภาพประกอบ 5 ดอกบัวหลวง

ที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/>

5.6 ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี คือ ต้นปาริชาติ

ภาพประกอบ 6 ต้นปาริชาติ

ที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/>

5.7 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดปทุมธานีเป็นที่ราบลุ่ม เนื่องจากมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสามโคก ด้วยลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งในฤดูฝนระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มสูงขึ้นประมาณ 50 เซนติเมตรโดยเฉลี่ย อีกทั้งลักษณะดินในพื้นที่ของจังหวัดเป็นดินเหนียวจัด ทำให้ระบายน้ำได้ไม่ดีและประสบกับสภาวะน้ำท่วมเป็นบริเวณกว้าง ในฤดูฝน

5.8 การปกครอง

จังหวัดปทุมธานีแบ่งเขตการปกครองทั้งหมดออกเป็น 7 อำเภอ คือ

1. อำเภอเมืองปทุมธานี
2. อำเภอสามโคก
3. อำเภอลาดหลุมแก้ว
4. อำเภอลำลูกกา
5. อำเภอหนองเสือ

มีเทศบาลเมือง 2 แห่ง คือ เทศบาลเมืองปทุมธานี และเทศบาลเมืองคูคต มีเทศบาลตำบล 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลประชาธิปไตย และเทศบาลตำบลท่าโขลง มีสุขาภิบาล 9 แห่ง คือ สุขาภิบาลคลองหลวง ชัยบุรี สันนักรักษ์ ลำไทร ลำลูกกา บางเคย หนองเสือ ระแหง และบางหลวง มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 52 แห่ง

5.9 สภาพสังคม

ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดปทุมธานี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนที่เหลือทำงานในภาคอุตสาหกรรม ประกอบอาชีพค้าขายและบริการต่างๆ จึงถือได้ว่า สังคมโดยส่วนใหญ่ของจังหวัดยังเป็นสังคมเกษตรกรรม

5.9.1 ชาวมอญที่อาศัยอยู่ใน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

การรับรู้ของคนทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสามโคกนั้น ส่วนใหญ่รู้เพียงว่าเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวมอญที่มีมาตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 23 ในรัชสมัยของพระนารายณ์มหาราช ที่เรียกว่า สามโคก เพราะมีโคกดอนที่ทำเครื่องปั้นดินเผาสามแห่ง จึงเรียกเมืองสามโคกเรื่อยมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จึงพระราชทานนามเมืองใหม่ว่า เมืองปทุมธานี เพราะชาวมอญที่เมืองนี้ได้เก็บดอกบัวที่ออกฝักในเดือน 11 มาถวายเป็นจำนวนมาก การเปลี่ยนชื่อเมืองสามโคกมาเป็นเมืองปทุมธานี มีปรากฏในนิราศภูเขาทองของสุนทรภู่ว่า

ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปั้นเกล้า ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี	พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี ชื่อประทุมธานีเพราะมีบัว
---	---

บ้านสามโคกเกิดขึ้นเมื่อมีพวกมอญอพยพจากเมืองมอญ ในสมัยรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เข้ามาตั้งถิ่นฐานและทางราชการกำหนดให้มีอาชีพเป็นคนทำเครื่องปั้นดินเผาให้แก่ผู้คนที่อาศัยอยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา โดยเฉพาะจากอยุธยาถึงกรุงเทพฯ และปากแม่น้ำเจ้าพระยา การมีผู้คนโดยเฉพาะคนมอญมาอยู่กันหนาแน่นและมีอาชีพในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาให้แก่ผู้คนที่บ้านเมืองเช่นนี้ได้ทำให้บริเวณตำบลบ้านสามโคกกลายเป็นเมืองไป

การเป็นเมืองสามโคกอันเป็นแหล่งอุตสาหกรรมผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทั้งแบบเผาแกร่งและแบบเป็นดินเผาธรรมดานั้น ทำให้ผู้คนที่เป็นมอญกระจายกันอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา วัดหลายวัดทางฝั่งตะวันออกที่เกิดขึ้น เป็นวัดของชาวมอญที่ตั้งหลักแหล่งมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีการเคลื่อนย้ายพระพุทธรูปและศาสนวัตถุจากวัดเดิมๆ ที่มีมาก่อนที่ชาวมอญจะเข้ามาตั้งถิ่นฐานมาไว้ในวัดมอญที่สร้างขึ้น ดังเห็นได้จากพระพุทธรูปสำคัญของวัดต่างๆ

สิ่งที่น่าสังเกตอีกแห่งหนึ่งก็คือ การตั้งถิ่นฐานของชาวมอญที่ทำให้เกิดแหล่งอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาและเมืองสามโคก ทำให้ทราบว่า ชาวมอญมีอาชีพปั้นมอญโอง ่าง กระจ่างร่ายไปตามเมืองต่างๆ และนิยมปลูกเรือขนวางลำแม่น้ำ จึงเรียกว่า มอญขวาง

ในปี พุทธศักราช 2202 ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมืองสามโคก มีความสำคัญในฐานะเป็นที่ตั้งของจังหวัดปทุมธานี มีมาก่อนสมัยยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นแหล่งชุมชนของคนเชื้อสายมอญอพยพเข้ามาอยู่ โดยสมิงเปอกับพรรคพวกมอญ รวม 11 คน ได้พาครอบครัวมอญประมาณ 10,000คน อพยพหนีความกดขี่ของพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ “บ้านสามโคก” ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก (บริเวณระหว่างวัดदानักกับวัดสะแก) ชุมชนมอญได้ขยายตัวเจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับ จึงได้ตั้งเป็นเมืองขึ้น บริเวณใกล้วัดสิงห์ และเรียกว่า “เมืองสามโคก”

ต่อมาได้มีการอพยพของชาวมอญอีก 2 ครั้ง คือ ในปี พ.ศ. 2317 ซึ่งตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยมีพระยาแจ้งตะละเต่ง ตะละเก็บ กับพระยากลางเป็นหัวหน้าได้พาพรรคพวกครอบครัวมอญที่ถูกพม่ากวาดต้อนไป หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาเข้ามา พึ่งพระบรมโพธิสมภาร และในปี 2358 ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 สมิงรามัญเมืองเมาะตะมะ และพรรคพวกได้อพยพครอบครัวมอญเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีกครั้ง

ชาวมอญที่อพยพมาทั้ง 2 ครั้งนี้ ส่วนหนึ่งไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองสามโคก และอีกส่วนหนึ่งไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ปากเกร็ด เมืองนนทบุรี และเมืองนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ)

สามโคก คือ ถิ่นของชาวมอญที่มีการกล่าวถึงบ่อยๆ ในวรรณกรรมโดยเฉพาะบรรดา นิราศของสุนทรภู่ เพราะเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของบ้านเมือง เริ่มแต่นิราศพระบาทที่สุนทรภู่แต่งขึ้นเมื่อตามเสด็จพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี

การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนในจังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา นั้น นอกจากจะมีชาวมอญแล้ว ยังมีชาว จีน ลาว ญวน และอิสลาม ซึ่งได้อยู่ร่วมกับคนไทยและมีการผสมผสานกันทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม จนมีลักษณะเป็นคนในสังคมไทยเดียวกัน แม้ว่าจะมีวิถีชีวิตตามรูปแบบเฉพาะของคนอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์ความเจริญแก่จังหวัดปทุมธานี สำหรับแหล่งที่อยู่ของกลุ่มชนที่อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนในอดีต และยังคงสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งด้านประเพณี ความเชื่อ ศิลปกรรม ฯลฯ อย่างชัดเจนนั้น คือ แหล่งที่อยู่ของชาวมอญ หรือชาวไทย-รามัญ ส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ในอำเภอสามโคก บริเวณบ้านท้ายเกาะใหญ่ บ้านเมตารังค์ บ้านวัดพลับ บ้านศาลาแดง บ้านกลาง บ้านสวนมะม่วง บ้านเจดีย์ทอง บ้านสามเรือน บ้านโพธิ์ บ้านบางเตย บ้านอำพุก บ้านตากแดด บ้านสามโคก บ้านท้องคุ้ง บ้านกระแซง บ้านบางโพธิ์ บ้านบางปรอก บ้านคลองพิบูล บ้านใหม่ บ้านบางหลวง บ้านบางแขวง บ้านวัดโลก และบ้านปากคลองโพธิ์ใน ในเขตอำเภอเมือง ส่วนที่อำเภอลาดหลุมแก้ว จะพบชาวมอญอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ ที่ตำบลลูกขวาง ตำบลระแหง ตำบลลาดหลุมแก้ว ตำบลบ่อเงิน และตำบลหน้าไม้ ส่วนพื้นที่อีก 4 อำเภอที่เหลือจะพบชุมชนชาวมอญน้อยมาก

5.9.2 ความเป็นมาของหางหงส์ ชงตะขาบ

จังหวัดปทุมธานีมีวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญและน่าสนใจอยู่มาก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดมีเชื้อสายมอญ ถึงแม้ประเพณีการเล่นพื้นบ้านในชีวิตประจำวันของประชาชนในจังหวัดปทุมธานีบางอย่างเหมือนประชาชนทั่วไปในภาคกลาง แต่ขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนใหญ่เป็นประเพณีของชาวมอญที่สืบทอดมาแต่โบราณ ที่สำคัญคือ ประเพณีแห่หางหงส์ ชงตะขาบ เป็นประเพณีที่ชาวมอญจังหวัดปทุมธานีถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณในเทศกาลตรุษสงกรานต์ ซึ่งเป็นเทศกาลขึ้นปีใหม่ โดยจัดกระทำกันในวันสุดท้ายของวันสงกรานต์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นกุศลทางอย่างหนึ่ง

5.9.3 ตำนานมอญเกี่ยวข้องกับการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

ความหมายของสงกรานต์ สงกรานต์เป็นคำสันสกฤต หมายถึง การเคลื่อนย้าย ซึ่งเป็นการอุปมาถึงการเคลื่อนย้ายของการประทับจักรราศี หรือคือการเคลื่อนขึ้นปีใหม่ในความเชื่อของไทย และบางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาวต่างประเทศเรียกว่า “สงครามน้ำ” การสืบทอดประเพณีสงกรานต์ สงกรานต์เป็นประเพณีเก่าแก่ของไทย ซึ่งสืบทอดมาควบคู่กับประเพณีตรุษ จึงมีการเรียกรวมกันว่า ประเพณีตรุษสงกรานต์ หมายถึง ประเพณีส่งท้ายปีเก่าและต้อนรับปีใหม่ คำว่า ตรุษเป็นภาษาทมิฬ แปลว่า การสิ้นปี

ประเพณีสงกรานต์มอญ มีกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ประเพณี “แห่สะตะโน” คำว่า “สะตะโน” เป็นภาษามอญ แปลว่า หางหงส์ คำว่า “โน” แปลว่า หางหงส์ หรือบางทีก็เรียกสั้นๆ ว่า “แห่โน” (ดางโน, สะคะโน) การแห่โนเกิดจากการนำผืนผ้ามาปักเสาชิงผ้า เพื่อบูชาพระพุทธเจ้า ในวันออกพรรษา ตำนานเกี่ยวข้องกับการทำหางหงส์ ชงตะขาบ มีหลายตำนานคล้ายคลึงกัน เช่น ตำนานการถวายชงมิกถ่าวไว้ในพุทธศาสนาว่า ชายผู้หนึ่งได้เดินทางไปในที่กัณดาร และได้พบกับเจดีย์สถานที่ควรเคารพบูชา

เกิดศรัทธา เลื่อมใส แต่เนื่องจากไม่มีอะไรจะบูชา จึงเอาผ้าสาฎกแบบผ้าห่มของคนผูกปลายไม้ยกขึ้นปักภูษาดังนั้นธงบูชาจึงเป็นรูปธงปฏิมาตั้งแต่เดิม และถือเป็นเรื่องบูชาสูงสุดอีกประการหนึ่ง

อีกตำนานหนึ่งกล่าวไว้ว่า เดิมเมืองหงสาวดี มีภูมิประเทศเป็นที่ลุ่ม มีทะเลสาบกว้างใหญ่ มีหงส์ฟัวเมียคู่หนึ่งมาหากินในทะเลสาบใหญ่แห่งนี้ ชาวมอญถือเป็นนิมิตดี จึงได้ตั้งชื่อเมืองว่า เมืองหงสา หรือเมืองหงสาวดี และโดยเหตุนี้ชาวมอญ จึงนับถือหงส์ว่าเป็นสัตว์ชั้นสูงที่ให้คุณ ไม่ว่าจะชาวมอญจะอพยพไปที่ใดก็ตามจะต้องสร้างรูปหงส์ไว้บนยอดเสาเป็นเครื่องหมาย

สำหรับตำนานนี้เป็นตำนานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเจดีย์ชเวดากอง ที่เกี่ยวข้องกับธงตะขาบ ตำนานมีว่า บริเวณที่ตั้งเจดีย์ชเวดากองในประเทศพม่า เดิมเรียกว่า คอยสิงคุดต์ หรือ สิงคุด ตั้งอยู่ที่เมืองร่างกุ้ง ซึ่งเป็นที่อยู่ของตะขาบยักษ์ตัวหนึ่ง ที่จับช้างมากินเป็นอาหารจนซากช้างกองสุมเป็นภูเขา จึงคัดเลือกงาช้างบรรทุกลงเรือสำเภาทั้งสิ้น 7 ลำ ตะขาบยักษ์กลับมาที่โกรธเป็นอันมากถือว่า เจ้าชายพ่อค้าสำเภานั้นขโมยงาช้างไป จึงติดตามเรือทั้ง 7 ลำไป จนกระทั่งออกสู่มหาสมุทร ในมหาสมุทรนั้นมีปูยักษ์ เจ้าทะเลอยู่ตัวหนึ่ง คอยเอาก้ามอันมหึมาของมันคอยหนีบสิ่งที่จะลอดผ่านไปกินเป็นอาหาร เรือบรรทุกงาช้างของเจ้าชายพ่อค้าสำเภาล่นผ่านไปโดยปลอดภัย แต่ตะขาบยักษ์นั้นถูกหนีบจับไปกินเป็นอาหาร จนกระทั่งสมัยพุทธปฐมโพธิกาล ดบฺสสะและภัลลิกะ พ่อค้าชาวสุวรรณภูมิเดินทางมาค้าขายที่ชมพูทวีป และได้พบกับพระพุทธเจ้า เกิดความเลื่อมใสศรัทธา จึงปฏิญาณตนเป็นอุบาสกคนแรกในพระพุทธศาสนา และได้รับพระราชทานพระเกศาธาตุจากพระพุทธเจ้า และได้กำหนดให้ คอยสิงคุดต์ของตะขาบยักษ์ ที่สร้างเจดีย์ เรียกว่า “เจดีย์ชเวดากอง” และได้ทำธงตะขาบไว้ใกล้เจดีย์นั้น เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้ตะขาบยักษ์เจ้าของ คอยสิงคุดต์และเป็นการบูชาเจดีย์ จึงนับถือสืบต่อกันมา

สำหรับการสร้างเสาแขวนธงบูชาพระพุทธเจ้าในวัดมอญนั้น ยอดบนสุดของเสาบางวัดทำเป็นรูปช้างสามเศียรบ้าง เป็นรูปหงส์บ้าง ส่วนธงก็จะทำด้วยผ้าสีขาวธรรมดา มีวงรอบตามหากรุกใช้ไม้ติดด้านข้างเป็นชั้นๆ ถึงวันสงกรานต์ก็ชักขึ้นเหนือยอดเสา เหล่าอุบาสิกามีศรัทธาก็ตัดปอยผมจากศีรษะคนละเล็กคนละน้อยมัดรวมกัน ผูกไว้ปลายผืนธงนั้นเป็นพุทธบูชา ในข้อนี้เห็นได้จากสมัยก่อน การทำหางหงส์ ธงตะขาบที่บ้านศาลาแดง ผืนผ้าที่ใช้ทำธงนั้นใช้ผ้าอย่างง่าย อาจเป็นหลายชั้นมาเย็บต่อกัน จนมาพัฒนาใช้ผืนผ้าที่มีลวดลายประดับตกแต่งด้วยด้ายลูกปัก ดอกไม้ประดิษฐ์ สำหรับพัฒนาการของเสาหงส์สันนิษฐานว่า ต่อมานิยมทำยอดเสาทั้งหมดเป็นรูปหงส์ นานเข้าก็นำเสาและหงส์รวมกันกลายเป็นเสาหงส์แล้วนำผืนผ้าที่บูชาพระพุทธเจ้านั้นไปแขวนไว้ที่เสาหงส์ แล้วนำเรื่องราวในตำนานทั้งหมดมาผนวกรวมกันรวมเรียกว่า “หางหงส์ ธงตะขาบ”

ก่อนถึงวันสงกรานต์ ชาวไทยรามัญหนุ่มสาว ผู้เฒ่าผู้แก่ตลอดจนผู้ถือศีลจะนัดกันไปที่วัดเพื่อช่วยกันเย็บผ้าที่จะทำเป็นหางหงส์ และช่วยกันประดิษฐ์ดอกไม้ ประเภทดอกชบา เพื่อนำไปติดประดับที่หางหงส์ให้สวยงาม

ผ้าที่ใช้ทำหางหงส์ จะเป็นผ้าอะไรก็ได้ มีขนาดความยาวประมาณ 3 เมตร กว้างประมาณ 1 เมตร ตัดให้เป็นรูปลักษณะหัวท้ายมน ส่วนทางหัวใหญ่กว่าทางหางเล็กน้อย แล้วเม้มขอบผ้าด้านบนเป็นช่องสำหรับร้อยเชือกแล้วสอดไม้ไผ่ ที่เหลาแล้วไว้ข้างใน เพื่อแขวนหางหงส์ผูกขวางติดกับพื้นผ้า จำนวน 8 อัน เพื่อให้ผ้ากางออกและเอาดอกไม้ที่ประดิษฐ์ด้วยเศษผ้าสีต่างๆ ประดับตามไม้ข้างละ 9 ดอก และติดที่ไม้ ตรงกลางพื้นผ้าอีก 9 ดอก ตรงหัวมีตะกร้อสานด้วยหวาย 1 ใบ ที่ลูกตะกร้อมีดอกไม้ติดอยู่อีก 4 ดอก ส่วนที่หางมีลูกตะกร้อ 2 ใบ ผูกเรียงติดห้อยไว้ มีดอกไม้ที่ลูกตะกร้ออีกลูกละ 4 ดอก และที่ตะกร้อใบสุดท้าย นิยมเอาด้ายสีต่างๆ ผูกให้ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ถ้าไม่ใช้ด้ายสีจะใช้ผมคนผูกก็ได้ เพื่อให้เกิดความสวยงาม เวลาลมพัดจะพลิ้ว สำหรับลูกตะกร้อที่ติด เป็นการถ่วงหางให้ผ้ากางออก ทั้งเป็นการประดับให้สวยงามอีกด้วย ส่วนทางท่อนหัวและท่อนหางใช้สีต่างกัน เช่น ข้างหนึ่งเป็นสีแดง อีกด้านหนึ่งเป็นสีเขียว เป็นต้น ตามพื้นผ้า จะรูปร่างกลมไว้ไม่ให้ผ้าขาดเวลาลมพัดแรงๆ ไม้ที่ทำเป็นกระดูกขวาง พื้นผ้าทั้ง 9 อันนั้น เป็นคติ หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าในการทำมาหากิน ลูกตะกร้อทั้ง 3 ลูก หมายถึง พระรัตนตรัย ส่วนดอกไม้ที่ประดับ เป็นเครื่องบูชา การเย็บผ้าหางหงส์ ถ้าไม่ทำที่วัดจะทำที่บ้านก็ได้ ส่วนใหญ่นิยมทำที่วัดเพราะสถานที่ กว้างขวางสะดวก และเป็นศูนย์กลางแหล่งรวมคน

การทำหางหงส์ใช้เวลา 2 วัน เมื่อทำเสร็จแล้วจะจัดการแห่โดยขบวนกลองยาว มีคนหนึ่งถือบาตร แห่ไปตามหมู่บ้าน ชาวบ้านที่ศรัทธาจะบริจาคเงินร่วมทำบุญใส่ในบาตร ครั้นแห่เสร็จแล้วจะนำเงินและหางหงส์ไปถวายที่วัด พระจะให้ศีลให้พร ผู้เป็นหัวหน้าขบวนแห่มักจะกำหนดเอาวันสุดท้ายของวันสงกรานต์เป็นวันแขวนหางหงส์ โดยนำหางหงส์ไปแขวนที่ไม้ไผ่ด้วงหงส์ใกล้ๆ กับยอดเสาหงส์ การที่ต้องแห่หางหงส์ทุกปี เพราะถือเป็นประเพณีว่า ปีหนึ่งหงส์จะต้องถ่ายขนโดยเฉพาะหางหงส์จะหลุดหมด ฉะนั้นชาวไทยรามัญ จึงกำหนดให้มีการแห่หางหงส์ขึ้นบนในวันสงกรานต์เป็นประจำทุกปี เงินที่ได้จากการแห่หางหงส์จะนำไปถวายพระเพื่อบำรุงวัดต่อไป

การสร้างเสาหงส์ที่ดี การแห่หางหงส์ที่ดี เชื่อว่า ได้อานิสงส์มากเพราะมีส่วนน้อมนำให้รำลึกถึงพระรัตนตรัย จึงถือเป็นประเพณีสืบมาจนทุกวันนี้

5.9.4 ขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

ขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ บ้านศาลาแดง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

การทำหางหงส์ ชงตะขาบสมัยก่อนใช้ผ้าชนิดใด สีใด ก็ได้นำมาประดิษฐ์เป็นหางหงส์ ส่วนหัวและส่วนหางด้วยไม้ไผ่หรือหวายขัดเป็นตาไขว้ไปมา แต่ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่เจริญขึ้น ชาวบ้านศาลาแดงใช้เหล็กในการทำโครงหางหงส์ที่ส่วนหัวและหาง ประโยชน์ คือ สามารถนำกลับมาใช้งานได้ อีกในปีต่อไป สำหรับขั้นตอนและวิธีการทำหางหงส์ของบ้านศาลาแดง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

5.9.4.1 อุปกรณ์ในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

1. ฝ้ายสำหรับการทำตัวหางหงส์ ชงตะขาบ
2. ฝ้ายสำหรับการทำตัวและท้ายหางหงส์
3. กรรไกร และกรรไกรซิกแซก
4. เข็มเย็บผ้า
5. ค้าย
6. สายวัด
7. ไม้บรรทัด
8. ที่สนค้าย
9. ลูกบิด
10. เชือกไนลอน (เบอร์เล็กสุด)
11. ซอเล็กขีดผ้า
12. เอ็น
13. ฝ้ายคามชาย
14. ฝ้ายลูกไม้ริมชาย
15. ไม้ไผ่
16. โครงหางหงส์ (เหล็ก หรือ ไม้)
17. ห่วงเหล็กสำหรับห้อยหัวและท้ายอย่างละ จำนวน 5 ห่วง

5.9.4.2 ขั้นตอนการทำ

1. นำฝ้ายสำหรับการทำตัวหางหงส์ ชงตะขาบมาวางบนพื้น วัดขนาดให้ได้ความกว้าง 70 ซม. เพื่อเนื้อที่ไว้สองด้าน ด้านละ 5 ซม. รวมความกว้าง 80 ซม.
2. วัดความยาว ด้านยาว 180 ซม. เพื่อพื้นที่สองด้านของฝ้ายด้านละ 5 ซม. จะรวมความยาวได้ 190 ซม. จากนั้นตัดฝ้ายตามขนาดที่วัดได้
3. พับฝ้ายด้านละ 5 ซม. ตามที่วัดให้เป็นช่องสำหรับสอดเชือก ตรึงด้วยเข็มหมุดให้ฝ้ายไม่เลื่อน วัดขนาดลำหางหงส์ให้มีขนาดกว้าง 70 ซม. ตามที่วัดไว้
4. เน่าฝ้ายบริเวณที่จับช่องไว้ให้ฝ้ายไม่เลื่อน แล้วเย็บผ้าด้วยการด้นถอยหลัง เย็บเสร็จแล้วดึงค้ายที่เนาไว้ออก
5. พับฝ้ายที่ด้านหัว – ท้าย ให้เป็นช่องสำหรับสอดไม้ไผ่ที่เหลาเตรียมไว้ เศษฝ้ายที่เหลือนำมาตัดผ้าเป็นกระดุก ขนาด กว้าง 6 ซม. ยาว 72 ซม. จำนวน 6 ชิ้น ประกบชายผ้า 2 ด้าน ให้มีช่องสำหรับสอดไม้ได้ ตรึงผ้าด้วยเข็มหมุดนำฝ้ายคามชายมาทาบตามขนาดความยาวของกระดุก ตัดให้ได้ขนาด เย็บด้นถอยหลังหรือสอยซ่อนค้ายได้ฝ้ายคามชายและกระดุกติดกัน

6. นำกระดุกทั้ง 6 ชิ้น ที่ติดผ้าตามชายแล้วที่เย็บติดกับตัวหงส์ ตามแนวนอน เว้นระยะช่องห่างให้เท่ากัน เมื่อเย็บแล้วจะเข้าสู่ขั้นตอนการทำหัวและหางต่อไป

7. นำผ้าพื้นมาตัดเป็นเส้นยาวกขนาดความกว้างประมาณ 1.50 นิ้ว พัน (เฉลี่ย) รอบห่วงเหล็กสำหรับเกี่ยวส่วนหัวและหางหงส์ จากนั้นนำผ้าลูกไม้ที่ใช้ซึ่งส่วนหัวและหางหงส์ตัดเป็นเส้นยาวพันทบกันตัดให้เป็นชายระบายนำมาพันรอบห่วงเหล็กอีกชั้นหนึ่ง ทำเช่นเดียวกันกับโครงส่วนหัวและหาง

8. นำผ้าลูกไม้สำหรับการทำหัวและหางหงส์ออกมาวัดขนาด ยาว 70 ซม. กว้าง 47 ซม. เพื่อเนื้อผ้าให้เลยขอบเหล็กประมาณ 5 ซม. ใช้เข็มหมุดตรึงผ้าไว้ จากนั้นนำผ้าลูกไม้ที่ตัดได้ขนาดมาเย็บด้านโค้งให้ผ้าติดกันด้วยวิธีสอยเข้าถ้ำ 2 ครั้ง คือ เย็บด้านนอก จากนั้นกลับผ้าเย็บด้านใน

9. เมื่อเย็บผ้าติดกันแล้วนำมาครอบใส่โครงเหล็กส่วนหัวและหาง จะมีชายผ้าเหลือเลยออกมาที่ด้านล่าง เย็บเก็บชายผ้ากับโครงเหล็กให้เรียบร้อย

10. ทำทรงรูปสามเหลี่ยมระดับด้านข้างตัวหงส์ ใช้กรรไกรซิกแซกตัด จะได้รูปแบบที่สวยงาม นำธงที่ตัดแล้วติดเข้ากับไม้ไผ่(กระดุก) ที่เหลาไว้ ไม้ไผ่ความยาวประมาณ 100 ซม. เย็บตรงติดกับไม้ให้ปลายสามเหลี่ยมชี้เข้าหาตัวหงส์ ใช้ผ้าลูกไม้ทำให้เป็นพู่พันปลายไม้ จากนั้นนำไม้สอดเข้ากับตัวหงส์ก่อน ให้เป็นกระดุก ความยาวปลายไม้ทั้งสองด้านจะยาวกว่าตัวหงส์ประมาณ 15 ซม. แล้วจึงติดธงและทำพู่ที่ปลายไม้ อีกด้าน

11. นำผ้าพื้นหลายๆสีมาตัดเป็นเส้นขนาดกว้างประมาณ 2 นิ้ว ซ้อนทบกัน สำหรับผูกเป็นพู่ที่ห่วงเหล็กห้อยที่ส่วนปลายสุดของตัวหงส์

12. เมื่อติดธงในส่วนกระดุกลำตัวหงส์แล้ว นำส่วนหางหงส์ที่แยกออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนหัว ส่วนลำตัว และส่วนหางเย็บติดกัน

13. ใช้กรรไกรซิกแซกตัดผ้าเป็นช่องๆ ที่ลำตัวหงส์ ประดับลูกปัด และดอกไม้

14. เมื่อจบขั้นตอนทั้ง 13 ขั้นตอน จะได้หางหงส์ รัชตะขาบที่เสร็จสมบูรณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

วิทยา แสงงาม (2541: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การสานมวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดทำวิชา/รายวิชา เพิ่มเติมขึ้นใหม่ในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ และประเมินหลักสูตร โดยใช้วิธีการประเมินแบบ Puissance Measure (P.M.) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต เหมาะกับผู้เรียนและมีคุณค่า Puissance Measure (P.M.) สูงกว่า 10

อภิชัย หล้าสุดตา (2543: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานส้ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ความเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์อยู่ในระดับเห็นด้วย

สงกรานต์ จำปาบุรี (2544: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไข่เค็มกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า เรื่องการทำไข่เค็มและแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85

ประสิทธิ์ ศรีเดช (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตร เรื่องเพลงพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างหลักสูตร และ 2) นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจนคติที่มีต่อเพลงพื้นบ้าน และทักษะหลังจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเพลงพื้นบ้านสูงกว่าก่อนการทดลอง

สมคิด เจริญหิรัญ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการทำเทียนเจล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรม

ณัฐกานต์ เรือนคำ (2546: บทคัดย่อ) การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันตะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความเหมาะสมในระดับเห็นด้วยทั้งหมด 6 ด้าน คือ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน อัตราเวลาเรียน สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

งานวิจัยต่างประเทศ

บัทเลอร์ (Butler. 1996: 425 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และออกแบบกราฟิกที่มีประสิทธิภาพ พบว่า คารรวรรวมแนวคิดและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกที่จำเป็นทางการศึกษาให้ได้มากที่สุดก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิกและนักการศึกษา เมื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแล้วควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมด้วย

วีเวียน (Vivian. 2118 – A) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและรูปแบบการคิด เรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรดูแลสุขภาพ ผลปรากฏว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าว ช่วยให้การเรียนเกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลสุขภาพแต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

ซีล่า (Sheila. 1996: 2314 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หลักสูตรพบว่า การให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาแบบพิเศษมากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษา การบริหารงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในทางที่ดีอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. วิธีดำเนินการวิจัย
7. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเขต อำเภอสามโลก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 24 โรงเรียน

การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน โรงเรียนชุมชนวัดไก่อี๊ อำเภอสามโลก จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยใช้แบบแผนการทดลอง One Group Pretest - posttest Design ดังตาราง 1 (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 248 – 249)

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย One Group Pretest - posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลองสอน	ทดสอบหลังเรียน
A	T ₁	X	T ₂

A	แทน	กลุ่มทดลอง
T ₁	แทน	Pre - test ทดสอบก่อนเรียน
X	แทน	การทดลอง
T ₂	แทน	Post - test ทดสอบหลังเรียน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในเดือนพฤษภาคม 2555 ถึง เดือนกรกฎาคม 2555 ระยะเวลา 15 ชั่วโมง โดยใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale)
5. แบบประเมินค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของหลักสูตร IOC
6. แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดทำต้นแบบหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแม่บท เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา โครงสร้าง เวลาเรียนของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับทางหงส์ ชงตะขาบ จากเอกสาร ตำรา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ ซึ่งได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญและความเชื่อต่างๆ

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของชาวมอญ

2.2 ความเป็นมาและความสำคัญของทางหงส์ ชงตะขาบ

2.3 ส่วนประกอบของทางหงส์ ชงตะขาบ

2.4 วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำทางหงส์ ชงตะขาบ

2.5 ขั้นตอนการทำทางหงส์ ชงตะขาบ

2.6 การตกแต่งทางหงส์ ชงตะขาบ

2.7 การนำทางหงส์ ชงตะขาบ ไปใช้ในวันสำคัญต่างๆ

2.8 ศึกษาขั้นตอนการประดิษฐ์ทางหงส์ ชงตะขาบ จากชาวมอญหมู่บ้านศาลาแดงเหนือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เทคนิคการประดิษฐ์ ซึ่งสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำต้นแบบหลักสูตร เรื่องทางหงส์ ชงตะขาบ ซึ่งประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน การวิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ การวัดและประเมินผล และจัดทำแบบประเมินหลักสูตร ซึ่งได้นำข้อมูลที่ใช้จัดทำมาจากขั้นตอนที่ 1

1. นำต้นแบบหลักสูตร เรื่องทางหงส์ ชงตะขาบ ไปทำการวิพากษ์โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 8 ท่าน โดยแยกความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน ด้านการประดิษฐ์ทางหงส์ ชงตะขาบ จำนวน 3 ท่าน และด้านการเรียนการสอนศิลปะ จำนวน 2 ท่าน ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน คือ

1. นางลัดดา ศรีทอง ศิษยานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. นางลำเพย สนธิ ศิษยานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3. นางสาวดาริกา ชนะศักดิ์ศิริ ภัณฑารักษ์ชำนาญการพิพธิภัณฑ์สถาน กาญจนภิเษก คลอง 5

ด้านหางหงส์ ชงตะขาบ จำนวน 3 ท่าน

1. นางสาวปาลีณา บุตรทิม หัวหน้ากลุ่มแม่บ้านสตรี ชาวหมู่บ้านศาลาแดง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. นายไพรัตน์ จันทร์แบบ เลขานุการสมาพันธ์ชาวไทยเชื้อสายรามัญ
3. อาจารย์วีรวัฒน์ วงศ์ศุภไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมของชาวมรามัญ

ด้านการเรียนการสอนศิลปะจำนวน 2 ท่าน

1. นางบุญรัตน์ บุญยศ ครู โรงเรียนชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
2. นายชัชวาล ปลื้มตำราญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. ปรับปรุงแก้ไขต้นแบบหลักสูตร เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญทำการรับรองหลักสูตร เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ

3. นำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พร้อมทั้งแบบประเมินหลักสูตรเสนออาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

4. หลักสูตรท้องถิ่นและแบบประเมิน เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินหลักสูตร ซึ่งแบบประเมินผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิกอร์ท (Likert) ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 99 – 100)

5. เนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่นและแบบประเมินเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ไปประเมินค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้การประเมินค่าความสอดคล้อง IOC

6. นำแบบประเมินหลักสูตรที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินมาหาค่าเฉลี่ย

7. นำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

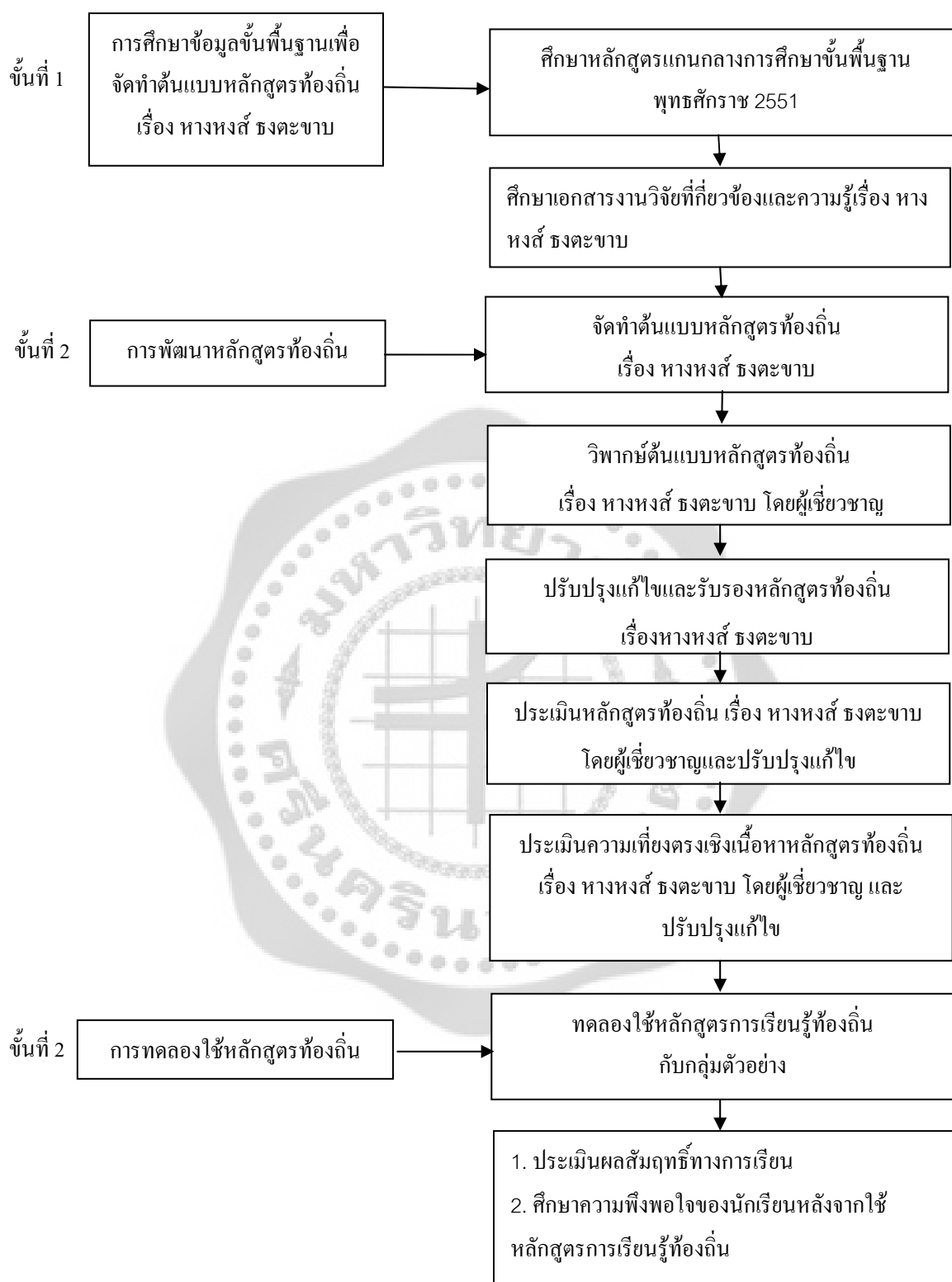
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ

1. จัดพิมพ์หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณา จัดทำรายละเอียดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาต่อไปนี้

2.1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของชาวมอญ

2.1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ

2.1.3 ส่วนประกอบของหางหงส์ ชงตะขาบ

2.1.4 วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

2.1.5 ขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

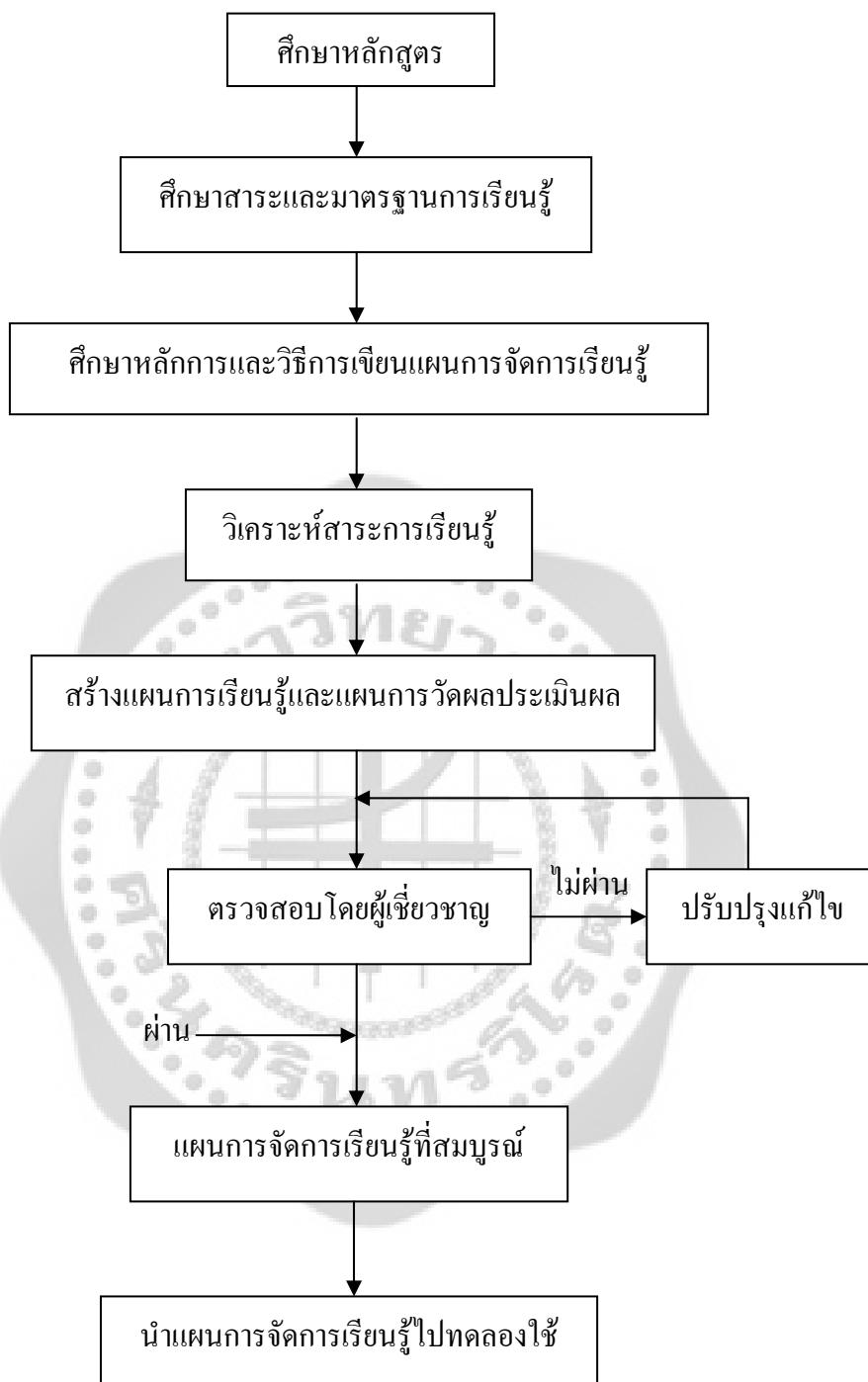
2.1.6 การตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบ

2.1.7 การนำหางหงส์ ชงตะขาบไปใช้ในวันสำคัญต่างๆ

2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธาน และคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ในส่วนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.3 นำแผนการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้

2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับชาวมอญ

จำนวนเวลา 2 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญ
2. นักเรียนได้ทราบถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชนชาติมอญ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความเป็นมาของชนชาติมอญได้
2. นักเรียนได้ทราบถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชนชาติมอญ

สาระการเรียนรู้

1. ความเป็นมาของชนชาติมอญ
2. ชาวมอญในประเทศไทย
3. ชาวมอญในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กระบวนการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูนำชุดการแต่งกายของชาวมอญมาให้ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนอภิปรายว่าเป็นของชนชาติใด มีความแตกต่างอย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูบรรยายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาวมอญ การอพยพย้ายถิ่นฐาน
2. ครูบรรยายเกี่ยวกับชาวมอญที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทย
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชาวมอญในจังหวัดปทุมธานี ว่ามีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่อย่างไร มีประเพณีและวัฒนธรรมอย่างไร

4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้หน้าชั้นทุกกลุ่ม
5. ครูให้ข้อเสนอแนะและความรู้เพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเป็นมาของชนชาติมอญที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทยและในจังหวัดปทุมธานี
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
  - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
  - 1.2 การมีส่วนร่วมเวลาซักถาม และตอบปัญหา
2. การตรวจผลงานและแบบทดสอบ

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. รูปภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับชาวมอญ
4. การสังเกตสถานที่จริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด
2. วัดในท้องถิ่น
3. ชุมชน

3. การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างจากหนังสือ การวัดผลการศึกษาของ (สมนึก ภัททิยธนี. 2537: 55 – 57) ศึกษาขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาแล้วผลจะเป็นอย่างไร และนำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ศึกษาคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ทราบวิธีการ ขั้นตอนการประเมินเพราะการประเมินเป็นสิ่งจำเป็น

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีวิธีตรวจให้คะแนนแบบ ถูกให้ 1 คะแนน ผิดให้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น 30 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (ทองพันธ์ นาสมบัติ. 2546: 62; อ้างอิงจาก บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์)

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นไม่ได้วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.6 วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรง ตามเนื้อหาแล้ว มาหาค่าเฉลี่ย

3.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียน แล้วนำผลการทดสอบมาหาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความเชื่อมั่น

4. แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ใช้แบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ใช้แบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จากตำราของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 63 – 71, 93 – 98) เพื่อจะทราบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเหมาะสมมากน้อยเพียงไร ทั้งด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านสภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอัตราเวลาเรียน

4.2 กำหนดโครงสร้างและขอบข่ายความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

4.2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4.2.2 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร

4.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

4.2.4 โครงสร้างเวลาเรียน

4.2.5 การวัดและประเมินผล

4.3 สร้างแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึงเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึงเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึงเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุด

4.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการประเมิน

4.6 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน หลังจากใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

5.1 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากหนังสือวิจัยเบื้องต้น ของบุญชม ศรีสะอาด

5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert)

5.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของข้อความ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของข้อความ

5.5 พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดไก่อี้อยู่ จำนวน 18 คน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ก่อนที่จะดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อออกหนังสือขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล
2. พบผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อชี้แจงจุดประสงค์ของการวิจัยและอธิบายรูปแบบการวิจัยพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง
3. ปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนและวิธีการประเมินผลการเรียน
4. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที
5. ดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอน ควบคู่กับหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. การวัดผลภาคปฏิบัติ ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมในการเรียน และประเมินจากผลงาน ใบงาน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและประเมินผล
7. หลังจากสิ้นสุดการทดลองใช้แผนการสอนแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post –test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
8. นำคะแนนที่ได้ไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น จากผู้เชี่ยวชาญ นำมาตรวจ รวมคะแนนและหาค่าเฉลี่ย ดังนี้
  - 1.1 นำแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาลงคะแนนแต่ละช่อง
  - 1.2 นำแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมคะแนนกันในแต่ละช่อง
  - 1.3 นำคะแนนที่รวมกันแล้วมาหาค่าเฉลี่ย และกำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

2. แบบประเมินแผนการสอน ซึ่งได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาตรวจเช็คคะแนน หากค่าเฉลี่ย ดังนี้
  - 2.1 นำแบบประเมินแผนการสอนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมารวมคะแนนในแต่ละแผนการสอน
  - 2.2 นำคะแนนจากแผนการสอนที่ได้มารวมกัน
  - 2.3 นำคะแนนของแต่ละแผนการสอนมาหาค่าเฉลี่ย
  - 2.4 นำค่าเฉลี่ยที่ได้แปลความหมาย ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด ให้คะแนนเป็น 5

เหมาะสมมาก ให้คะแนนเป็น 4

เหมาะสมปานกลาง ให้คะแนนเป็น 3

เหมาะสมน้อย ให้คะแนนเป็น 2

เหมาะสมน้อยที่สุด ให้คะแนนเป็น 1

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตรวจและให้คะแนนดังนี้
  - 3.1 ตอบถูกต้อง ให้ 1 คะแนน
  - 3.2 ตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน

4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน
  - 4.1 นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจคืนจากนักเรียนทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์
  - 4.2 นำแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มาตรวจ

ให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 99)

เห็นด้วยมากที่สุด ให้คะแนนเป็น 5

เห็นด้วยมาก ให้คะแนนเป็น 4

เห็นด้วยปานกลาง ให้คะแนนเป็น 3

เห็นด้วยน้อย ให้คะแนนเป็น 2

เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้คะแนนเป็น 1

5. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ และกำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Conguence) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543: 60 – 63)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน เมื่อดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเป็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543: 102)

$$X = \frac{\sum X}{N}$$

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543: 103)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น
3. ผลความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการกำหนดความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน รวมเวลา 15 ชั่วโมง

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ จากการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่า มีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการประเมินแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ จากการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่า มีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

1.4 ผลการประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 แผน เวลา 15 ชั่วโมง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18 คน ได้ผล ดังนี้

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ในช่วงแรกเป็นการเรียนภาคทฤษฎีก่อน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญ และความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับชนชาติมอญ แล้วจึงเรียนภาคปฏิบัติในช่วงหลัง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

2.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับชาวมอญ ผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ในขั้นนำ นักเรียนให้ความสนใจเป็นอย่างดี ในขั้นสอน นักเรียนให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม และซักถามข้อสงสัย รวมถึงการออกมาเล่าเรื่องชนชาติมอญที่เคยได้ยินมาให้เพื่อนๆ ภายในห้องฟัง ในขั้นสรุปนักเรียนสามารถทำแผนผังความคิดสรุปเรื่องความรู้เกี่ยวกับชาวมอญได้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

2.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ในขั้นนำนักเรียนให้ความสนใจ และเกิดข้อสงสัยว่า หางหงส์ ชงตะขาบ คืออะไร ในขั้นสอน ครูถามนักเรียนว่าเคยเห็นหางหงส์ ชงตะขาบที่ใดบ้าง แล้วเริ่มเฉลยข้อสงสัยของนักเรียนทีละข้อ พร้อมอธิบายรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับหางหงส์ ชงตะขาบ ในขั้นสรุป นักเรียนสามารถทำแผนผังความคิดสรุปเรื่องความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบได้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ส่วนประกอบของหางหงส์ ชงตะขาบ ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ขั้นนำ ครูนำหางหงส์ ชงตะขาบมาให้ให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันอภิปราย ในขั้นสอน นักเรียนตื่นเต้นและให้ความสนใจกับสิ่งที่ครูนำมาให้ดู รวมทั้งเกิดการซักถามเกี่ยวกับหางหงส์ ชงตะขาบ ครูอธิบายส่วนประกอบแต่ละส่วนให้นักเรียนฟัง โดยแยกแต่ละส่วนออกมา ขั้นสรุป นักเรียนสามารถทำแผนผังความคิดสรุปเรื่องส่วนประกอบของหางหงส์ ชงตะขาบได้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

2.1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ขั้นนำ ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำหางหงส์ ชงตะขาบกับนักเรียนว่ามีอะไรบ้าง ในขั้นสอน นักเรียนให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือ นักเรียนได้ดูตัวอย่าง วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ขั้นสรุป นักเรียนสามารถทำแผนผังความคิด

สรุปเรื่องวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำทางหงส์ ชงตะขาบได้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

2.1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ขั้นตอนการทำทางหงส์ ชงตะขาบ และการตกแต่งทางหงส์ ชงตะขาบ ผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาเป็นผู้สอนภาคปฏิบัติ ครูแนะนำวิทยากรในท้องถิ่นให้นักเรียนรู้จัก แล้วเริ่มการเรียนการสอน โดยในขั้นนำ วิทยากรอธิบายสิ่งของที่ต้องใช้ในการทำทางหงส์ ชงตะขาบ มาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเท่าๆ กัน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ขึ้นสอน เริ่มลงมือปฏิบัติการทำ โดยมีวิทยากรคอยให้คำแนะนำ นักเรียนทุกคนให้ความสนใจและร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี ขึ้นสรุป ผลงานที่สำเร็จออกมา 4 ตัว ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 10 ชั่วโมง

2.1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง การนำทางหงส์ ชงตะขาบไปใช้ในวันสำคัญต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ขั้นนำ ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ ขึ้นสอน ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับประเพณี การละเล่นในวันสำคัญต่างๆ นักเรียนให้ความสนใจ และร่วมมือ ในการอภิปรายเป็นอย่างดี ขึ้นสรุป นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดสรุปเรื่องที่สอนได้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

2.2 การประเมินผลจากผลงาน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอนที่ 5 – 6 ขั้นตอน การทำทางหงส์ ชงตะขาบ และการตกแต่งทางหงส์ ชงตะขาบ นักเรียนได้ปฏิบัติงานกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยการทำทางหงส์ ชงตะขาบ จากคะแนนผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ ร้อยละ 88.00, 84.00 และ 80.00 ตามลำดับ

2.3 การประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทางหงส์ ชงตะขาบ

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทางหงส์ ชงตะขาบ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

3.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ในการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการสอบถามความคิดเห็น ผู้จัดทำได้ทำแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเอาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ตอบแบบสอบถามเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.11 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.88 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับหางหงส์ ชงตะขาบเลย คิดเป็นร้อยละ 61.11 มีความรู้เล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.88

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องการให้นำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ด้านผู้สอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ นักเรียนร้อยละ 72.22 มีความคิดเห็นว่า ครูและผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น มีความเหมาะสมที่สุด รองลงมาคือ ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 22.22 และครูเป็นผู้สอนเอง คิดเป็นร้อยละ 5.5 ในด้านสถานที่ทำการสอน นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมาคือ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านการจัดการเรียนการสอน นักเรียนต้องการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มและต้องการทดลองปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 94.44 รองลงมาคือ การบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ส่วนวิธีการทดสอบความรู้นักเรียน ร้อยละ 94.44 ต้องการทดสอบทั้งความรู้และการปฏิบัติ รองลงมาคือ ทดสอบความรู้ คิดเป็นร้อยละ 5.5

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สรุปไว้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

ความสำคัญของการวิจัย

1. หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นนี้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับบริบทและสภาพชุมชนในพื้นที่
2. เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน และการรักษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ของกลุ่มชาวมอญที่บ้านศาลาแดง ในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดไก่อี๋ย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหางหงส์ ชงตะขาบและการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แล้วนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และความเหมาะสม สอดคล้องกับนักเรียน ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมโรงเรียนชุมชนวัดไก่อี๋ยเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนและเวลาเรียน

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นกรนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบาย รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน รวมเวลา 15 ชั่วโมง แล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นกรนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดไก่อี๋ย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน ดำเนินการทดลองโดยทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำการทดสอบหลังเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับครู
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มเป้าหมายคือ ครูและนักเรียน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหางหงส์ ชงตะขาบ จากเอกสารต่างๆ และเก็บข้อมูลจากการลงภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ เข้าร่วมพิธีกรรมจากสถานที่จริง ภาพถ่ายและการบันทึกเสียง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ก่อนนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ เก็บรวบรวมข้อมูลในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t -test แบบ Dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นรายวิชาใหม่ที่เป็นหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้หรือการคาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 7 แผน เวลาเรียน 15 ชั่วโมง

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ ที่มีผลเกิดขึ้นกับผู้เรียนดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ามีความรู้เกี่ยวกับหางหงส์ ชงตะขาบเพิ่มขึ้น รู้สึกรัก และภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นของตน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมเป็นอาชีพได้ และต้องการให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอีก

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยกำหนดขั้นตอนในการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า สาระและมาตรฐานการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และพบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน สภาพบริบทปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2542: 21) ดังนั้น การนำเอาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนในแต่ละท้องถิ่น ต้องเลือกสรรภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ตลอดจนจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้และแนวทางในการจัดการเรียนการสอน จากการสอบถามครู และนักเรียนต้องการให้มีการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนชุมชนวัดไก่อทัยได้มีวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ส่วนเรื่องสถานที่และผู้สอน ทั้งครูและนักเรียนให้ความเห็นตรงกันว่า ควรใช้โรงเรียนเป็นที่สอนและให้ครูและผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน เพราะ

โรงเรียนเป็นสถานที่กว้างขวางและสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ส่วนผู้สอนถ้าใช้เฉพาะผู้รู้ในท้องถิ่น อาจไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจทั้งหมด ถ้าใช้เฉพาะครูอาจทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ ในส่วนที่เป็นการปฏิบัติได้ดีเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องใช้ทั้งผู้รู้ในท้องถิ่นและครูร่วมกันในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานก่อนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ในส่วนของการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งในการสร้างแบบสอบถาม ควรกำหนดประเด็นคำถาม และภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับระดับของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น นักเรียน ควรกำหนดประเด็นคำถามและภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มเติม จำนวน 7 แผน เวลา 15 ชั่วโมง เมื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ครบถ้วน เหมาะสม และสอดคล้องกับนักเรียน ชุมชน วัฒนธรรมประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่น ส่วนความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้ ที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และเมื่อพบข้อบกพร่องหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนใดก็นำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดไก่อี๋ย อำเภอสามเฒ่า จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน ปραกฏผล ดังนี้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเรียนภาคทฤษฎีก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ในหน่วยการเรียนรู้ที่มีความละเอียดต้องอาศัยความชำนาญผู้วิจัยได้เชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ สาธิตวิธีการปฏิบัติและคอยให้คำแนะนำ ส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ และสามารถปฏิบัติจริงในขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ แต่ละขั้นตอนได้ นักเรียนทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานช่วยเหลือกันในกลุ่ม เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งจากผลการวิจัยของกรมวิชาการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความพอใจในผลงาน เห็นคุณค่าในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความสนใจในท้องถิ่นมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนได้ (กรมวิชาการ, 2540)

เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ให้อยู่ในรูปแบบของแผนผังความคิดของตนเอง แล้วจัดทำเป็นรูปเล่มรวบรวมผลงาน ในแผนการสอนที่ 1 – 4 ส่วนในภาคปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานจริง คือ การประดิษฐ์หางหงส์ ชงตะขาบ ดั่งที่ อุดม เขวกิวส์ กล่าวว่าการเรียนรู้ที่ดีจะเกิดการปฏิบัติจริง ด้วยการสัมผัสและสัมพันธ์โดยนักเรียนเอง คือ นักเรียนควรได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมในกระบวนการกลุ่ม ทำให้นักเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้ (อุดม เขวกิวส์. 2545: 38 – 39) ดังนั้น การได้เรียนรู้จากสภาพจริงในท้องถิ่นก็ทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น

ส่วนการประเมินผลจากผลงานหางหงส์ ชงตะขาบ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลงานในแต่ละกลุ่มเฉลี่ยค่อนข้างมากและมีค่าใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 90.00 ซึ่งผู้วิจัยได้เชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ สาธิตวิธีการปฏิบัติและคอยให้คำแนะนำ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการปฏิบัติ จึงส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ และสามารถปฏิบัติจริงในขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ แต่ละขั้นตอนได้ การที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องใกล้ตัว ทำให้มีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับดี นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในการช่วยเหลืองานในครอบครัวได้ และจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนทำคะแนนทดสอบหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจริง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ทองพันธ์ นาสมบัติ ที่ทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 81.03 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะว่าการสานกระติบข้าวจากต้นกกเป็นงานหัตถกรรมที่มีอยู่ในชุมชน (ทองพันธ์ นาสมบัติ. 2546: 79) ดังนั้นครูจะต้องสอนทักษะที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากที่ได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ แล้ว นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า มีความรู้เกี่ยวกับหางหงส์ ชงตะขาบ เพิ่มมากขึ้น รู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมเป็นอาชีพได้ และต้องการให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องอื่นๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอีก เพราะต้องการมีความรู้ในเรื่องท้องถิ่นของตนเองเพิ่มขึ้น จะได้ฝึกทักษะเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต การที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องใกล้ตัว สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นคุณค่า ความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ และการที่นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการช่วยเหลือครอบครัว และประกอบอาชีพได้ เพราะนักเรียนได้ฝึกทักษะความรู้ด้านวิชาชีพ เป็นการสร้างช่างฝีมือรุ่นใหม่ให้กับชุมชนอีกด้วย ดังผลงานวิจัยของ ธัญวิทย์ ไตรรัตน์ ที่พัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง พืชสมุนไพร

ในชุมชน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรอยู่ในระดับมาก นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดความรัก ห่วงเห่น และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน(ชัยวิทย์ ไตรรัตน์. 2544: บทคัดย่อ)

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหางหงส์ ชงตะขาบ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียน เกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป มีระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน 15 ชั่วโมง ซึ่งการที่จะให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จนนำไปสู่การอนุรักษ์และสืบทอดนั้น อาจจะต้องใช้ระยะเวลาที่มากกว่านี้ เพราะฉะนั้นเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ครูผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกฝ่าย ควรสนับสนุน และส่งเสริมให้เยาวชนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบอย่างต่อเนื่อง โดยครูในโรงเรียน ในพื้นที่สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม หรือจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ หรืออาจนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและการบูรณาการในลักษณะของการทำโครงการ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของหางหงส์ ชงตะขาบ ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบทอดให้ยังคงอยู่เป็นอาชีพและเอกลักษณ์ของชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบไปใช้

1.1 โรงเรียนสามารถนำหลักสูตรนี้ไปบูรณาการกับการเรียนวิชาศิลปะในเรื่องศิลปะในท้องถิ่นของตน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของศิลปะที่อยู่ในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และเวลาเรียนสามารถปรับขยายให้มากขึ้นได้ โดยอยู่ในดุลพินิจของผู้นำหลักสูตรท้องถิ่น ไปใช้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องอื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน ให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียนในระดับช่วงชั้นอื่นๆ

2.3 ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หลังจากทีสิ้นสุดการวิจัยแล้ว

2.4 ควรนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ไปเปรียบเทียบกับหลักสูตรท้องถิ่นที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ ต่อไป

2.5 ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนให้แปลกใหม่ขึ้น โดยใช้ตัวหลักสูตรเดิมที่มีอยู่

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2526). การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- กรมวิชาการ. (2534). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- . (2536). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2540). การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราภรณ์ ศรีตุงการ. (2530). ปัญหาและความต้องการในการจัดเนื้อหา หลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพแขนงงานเลือกของจังหวัดลำพูน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ใจทิพย์ เอื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ชนัญญา สุขสุดดี. (2546). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทอเสื่อกก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รูปภาพตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.pathumthani.go.th/>
- รูปภาพดอกบัวหลวง. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/รูปภาพดอกบัวหลวง>.
- รูปภาพต้นปาริชาติ. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/รูปภาพต้นปาริชาติ>.
- รูปภาพธงประจำจังหวัดปทุมธานี. (2555). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.pathumthani.go.th/>
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วิชัย ดิสสระ. (2535). *หลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้: ในกระบวนทัศน์ใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: เอสอาร์พรีนติ้ง.
- วิทยาแสงงาม. (2541). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานมวยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สงกรานต์ จำปาบุรี. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไข่เค็ม กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สังข์ อุทรานันท์. (2530). *ทฤษฎีหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมนึก ภัททิยชนิ. (2537). *การวัดผลการศึกษา*. กอปลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สังคม ภูมิพันธุ์. (ม.ป.ป.). *ดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุดา อุ่นยะนาม. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์ จากผักตบชวา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. ปริญญาโท กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. (2537). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). *หลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชัย หล้าสุดดา. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสอนส้มไก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2511). “*ข้อคิดเรื่องหลักสูตร*” *คู่มือนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- Butler, Jerry E. (1996). *A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development*. *Dissertation Abstracts International*.
- Goodman, R.I.; Fleicer, K.A.; & Schneider, E.W. (1980, February). The Effectiveness Index as a Comparative Measure in Media Product Evaluation. *Educational Technology: Vancouver Referencing*.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace and World.
- Tyler, Ralph. (1974). *Basic Principles of Curriculum Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.

Vivian Tawang. (1995). Curriculum Development and Cognitive Style: Cultural. Competency in Genetic Counseling. *Dissertation Abstracts International*.

----- . (2001). A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development. *Dissertation Abstracts International*.

ภาคผนวก ก

- ความรู้เรื่อง หางหงส์ ชงตะขบ
- ขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขบ

ความรู้เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

ความรู้เรื่อง ตำนานมอญที่เกี่ยวข้องกับการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

1. ประวัติความเป็นมา

ความหมายของสงกรานต์ สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต หมายถึง การเคลื่อนย้าย ซึ่งเป็นการอุปมาถึงการเคลื่อนย้ายของการประทับในจักรราศี คือ การเคลื่อนขึ้นปีใหม่ในความเชื่อของไทย สงกรานต์ เป็นประเพณีเก่าแก่ของไทย ซึ่งสืบทอดมาแต่โบราณคู่มากับประเพณีตรุษ จึงมีการเรียกรวมกันว่า ประเพณีตรุษสงกรานต์ หมายถึง ประเพณีส่งท้ายปีเก่า และต้อนรับปีใหม่ คำว่า “ตรุษ” เป็นภาษาทมิฬ แปลว่า การสิ้นปี

ประเพณีสงกรานต์มอญมีกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ พิธีแห่หางหงส์ ชงตะขาบ หรือ พิธีแห่ “โน้” (ดางโน้, สะนะโน้) การแห่โน้ เกิดจาก ตำนานการนำฝืนฝ้ามาปักเสาชิงช้า เพื่อบูชาพระพุทธเจ้าในวันออกพรรษาในสมัยพุทธกาล พระมหาจรัญ ญาณจารี วัดชนะสงคราม แปลตำนานการสร้างเสาชิงช้าจากโบราณภาษามอญ วัดคงคาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งจารึกไว้เมื่อ พ.ศ. 2374 ดังนี้

ตำนานการสร้างเสาชิงช้าพระพุทธเจ้า สืบเนื่องมาจากตำนานในสมัยพุทธกาลว่ามีชาวบ้านป่าผู้หนึ่ง ต้องการบูชาพระพุทธคุณ เดินทางเข้าป่าเลือกต้นไม้ที่ลักษณะงามเพื่อนำมาสร้างเสาชิงช้าลงมือถากยังไม่ทันแล้วดี เกิดป่วยเสียชีวิตเสียก่อน ต่อมาชายหนุ่มอีกคนหนึ่งมาพบเสาชิงช้าที่ทิ้งค้างไว้ จึงนำมาถากไส และขัดเรียบร้อยสวยงาม แต่ยังไม่ปิดทองก็พากันสิ้นชีวิตไปอีกคน ต่อมาชายหนุ่มอีกผู้หนึ่งมาพบเสาชิงช้าดังกล่าว ที่ขัด ใส ตกแต่งเสร็จเรียบร้อยสวยงาม เกิดความศรัทธาจึงซื้อทองคำเปลวมาปิด และยกเสาชิงช้าขึ้นตั้ง ยังมีพ่อค้าอีก 500 คนผ่านมาพบ ได้ลงมือช่วยกันทำส่วนประกอบต่างๆ ของชิง ทุกคนต่างทำด้วยความเต็มใจ เสร็จแล้วชักขึ้นเหนือยอดเสา พากันเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ ชายหนุ่มทั้ง 3 คนแรก และพ่อค้าวานิชทั้ง 500 คน เมื่อสิ้นชีวิตลงต่างไปเกิดอยู่บนสวรรค์ เสวยทิพยสมบัติอย่างผาสุกด้วยอำนาจผลบุญที่ได้บูชาพระพุทธองค์ด้วยเสาชิงช้านั่นเอง นอกจากนั้น พระมหาจรัญ ญาณจารี ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับชิง ว่า ฝืนชิงนั้น แต่เดิมระบุไว้ในพระสุตตันตปิฎก เล่ม 24 ขุนทกนิกาย อุปทาน ภาค 1 ข้อ 24 หน้า 71 – 74 ว่าเป็นเพียงฝ้าห่มของอุบาสกชาวเมือง “หงสาวดี” คนหนึ่งที่กระทำด้วยความบริสุทธิ์ถวายเป็นพุทธบูชา

ตำนานที่เกี่ยวข้องกับการทำหางหงส์ ชงตะขาบ มีหลายตำนาน บางตำนานคล้ายคลึงกัน บางตำนานแตกต่างกันไป ซึ่งอาจทำให้เกิดการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับหางหงส์ หรือ โน้ ของชาวมอญได้ เช่น ตำนานการถวายชิง มีกล่าวไว้ในชาดกพุทธศาสนาว่า ชายผู้หนึ่งได้เดินทางไปในที่ทุรกันดาร และได้พบกับเจดีย์สถานทีควรเคารพบูชา เกิดศรัทธาเลื่อมใส แต่เนื่องจากไม่มีอะไรจะบูชา จึงเอาฝ้าสาฎกแบบฝ้าห่มของตนผูกปลายไม้ยกขึ้นปักบูชา ดังนั้นชิงบูชาจึงเป็นรูปชิงปทุมมาตั้งแต่เดิม และถือเป็นเครื่องบูชาสูงสุดอีกประการหนึ่ง

สำหรับตำนานนี้ เป็นตำนานเกี่ยวข้องกับสร้างเจดีย์เขเวดากอง ที่เกี่ยวข้องกับตะขบ ซึ่งอาจทำให้สับสนจนนำไปใช้เรียก “โน” ว่า “ขงตะขบ” ตำนานมีว่า บริเวณที่ตั้งเจดีย์เขเวดากอง ในประเทศพม่า เดิมเรียกว่า คอยสิงคุตต์ หรือ สิงคุตต์ ตั้งอยู่ที่เมืองร่างกุ้ง ซึ่งเป็นที่อยู่ของตะขบยักษ์ตนหนึ่ง ที่ยวบข้างมากินเป็นอาหารจนซากข้างกองสุ่มเต็มบริเวณนั้น ต่อมาเมื่อพ่อค้าขายต่างแดนเป็นพ่อค้าสำเภา เดินทางมาพบซากข้างกองสุ่มเป็นภูเขา จึงคัดเลือกข้างบรรทุกลงเรือสำเภาทั้งสิ้น 7 ลำ ตะขบยักษ์กลับมา ก็โกรธเป็นอันมากถือว่า เจ้าชายพ่อค้าสำเภานั้นขโมยข้างไป จึงติดตามเรือทั้ง 7 ลำไป จนกระทั่งออกสู่มหาสมุทร ในมหาสมุทรนั้นมีปูยักษ์เจ้าทะเลอยู่ตัวหนึ่ง คอยเอาก้ามอันมหึมาของมันหนีบสิ่งที่จะลอดผ่านไปกินเป็นอาหาร เรือบรรทุกข้างของเจ้าชายพ่อค้าสำเภาแล่นผ่านไปโดยปลอดภัย แต่ตะขบยักษ์นั้น ถูกหนีบจับไปกินเป็นอาหาร จนกระทั่งสมัยพุทธปฐมโพธิกาล ตปุสสะและภัลลิกะ พ่อค้าชาวสุวรรณภูมิ เดินทางมาค้าขายที่ชมพูทวีปและได้พบกับพระพุทธเจ้า เกิดความเลื่อมใส ศรัทธา จึงปฏิญาณตนเป็นอุบาสก คนแรกในพระพุทธศาสนา และได้รับพระราชทานพระเกศาธาตุจากพระพุทธเจ้า จึงนำกลับมาบ้านเมืองตนหาที่ก่อสร้างเจดีย์บรรจุพระเกศาธาตุจากพระพุทธเจ้า และได้กำหนดให้คอยสิงคุตต์ของตะขบยักษ์ที่สร้างเจดีย์ เรียกว่า “เจดีย์เขเวดากอง” และได้ทำขงตะขบไว้ใกล้เจดีย์นั้น เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้ตะขบยักษ์เจ้าของคอยสิงคุตต์ และเป็นการบูชาเจดีย์ด้วย จึงนับถือสืบต่อกันมา

สำหรับการสร้างเสาแขวนธงบูชาพระพุทธเจ้าในวัดมอญนั้น ยอดบนสุดของเสาบางวัด ทำเป็นรูปข้างสามเหลี่ยมบ้าง รูปหงส์บ้าง ส่วนธงก็ทำด้วยผืนผ้าสีขาวธรรมดา มีวงกรอบดาหามากรุกใช้ไม้ติดด้านข้างเป็นชั้นๆ ถึงวันสงกรานต์ก็ชักขึ้นเหนือยอดเสา เหล่าอุบาสกที่มีศรัทธาก็ตัดปอยผมจากศีรษะคนละเล็กคนละน้อยมัดรวมกัน ผูกไว้ปลายผืนธงนั้นเป็นพุทธบูชา ในข้อนี้เห็นได้จากสมัยก่อน การทำหางหงส์ขงตะขบที่บ้านศาลาแดงผืนผ้าที่ใช้ทำขงนั้นใช้ผ้าอย่างง่าย อาจเป็นหลายชั้นมาเย็บต่อกัน จนมาพัฒนาใช้ผืนผ้าที่มีลวดลาย ประดับตกแต่งด้วยลูกปัดและดอกไม้ประดิษฐ์ สำหรับพัฒนาการของเสาหงส์ สันนิษฐานว่า ต่อมา นิยมทำยอดเสาทั้งหมดเป็นรูปหงส์ นานเข้าก็นำเสาและหงส์รวมกันกลายเป็นเสาหงส์ แล้วนำผืนผ้าที่บูชาพระพุทธเจ้านั้น ไปแขวนไว้ที่เสาหงส์ แล้วนำเรื่องราวในตำนานมาผนวกกัน รวมเรียก หางหงส์ขงตะขบ

2. กระบวนการทำหางหงส์ ขงตะขบ ของชาวหมู่บ้านศาลาแดง

1. วัสดุและอุปกรณ์

- 1.1 ผ้าสำหรับทำตัวหางหงส์ ขงตะขบ
- 1.2 ผ้าสำหรับทำส่วนหัวและส่วนท้ายของหางหงส์ ขงตะขบ
- 1.3 กรรไกรและกรรไกรซิกแซก
- 1.4 เข็มเย็บผ้า
- 1.5 ด้าย

- 1.6 สายวัด / ไม้บรรทัด
- 1.7 ที่สนด้าย
- 1.8 เข็มน็อน / เส้นเอ็น
- 1.9 ผ้ายามชาย
- 1.10 ผ้ายูกไม้
- 1.11 ไม้ไฟไว้สำหรับทำขา
- 1.12 โครงหางหงส์ ชงตะขาบ (เหล็ก / ไม้)
- 1.13 13.ห่วงเหล็กสำหรับห้อยส่วนหัวและส่วนท้าย จำนวน ๕ ห่วง
- 1.14 ดอกไม้ประดิษฐ์ / ลูกปัด

ภาพประกอบ 7 วัสดุและอุปกรณ์ในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 8 โครงเหล็กส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 9 โครงเหล็กส่วนหางของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 10 ห่วงเหล็กสำหรับห้อยส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 11 ห่วงเหล็กสำหรับห้อยส่วนหางของหางหงส์ ชงตะขาบ

ขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 12 การตัดผ้าสำหรับทำลำตัว

ขั้นตอนการทำลำตัวหางหงส์ ธงตะขาบ

1. นำผ้าสำหรับทำตัวหางหงส์ ธงตะขาบมาวางบนพื้น วัดขนาดความกว้างให้ได้ 80 ซม. ความยาว 190 ซม. ตัดผ้าตามขนาดที่วัดไว้

ภาพประกอบ 13 การตรึงผ้าด้วยเข็มหมุด

2. พับผ้าด้านละ 5 ซม. ให้เป็นช่องสำหรับสอดเชือก ตรึงด้วยเข็มหมุดให้ผ้าไม่เลื่อน วัดขนาดลำตัวหางหงส์ ธงตะขาบให้มีขนาดกว้าง 70 ซม. ยาว 180 ซม. จากนั้นเย็บผ้าที่หมุดไว้ให้ติดกัน

ภาพประกอบ 14 การวัดระยะห่างของแต่ละช่อง

3. ใช้สายวัดหรือไม้บรรทัด วัดระยะห่างของช่องแต่ละช่องให้มีระยะห่างเท่ากัน จากนั้นนำชายผ้าที่เตรียมไว้ มาเย็บติดกับตัวหางหงส์ ระวังขอบในแนวนอน

ภาพประกอบ 15 การพันฝ้ายรอบโครงไม้

ภาพประกอบ 16 การพันฝ้ายรอบห่วงเหล็ก
ของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 17 การพันฝ้ายรอบห่วงเหล็ก
ของหางหงส์ ชงตะขาบ

ขั้นตอนการทำส่วนหัวและส่วนท้ายของหางหงส์ ชงตะขาบ

1. นำผ้าพื้นมาตัดเป็นเส้นยาวกะขนาดความกว้างประมาณ 1.50 นิ้ว พันรอบโครงส่วนหัวส่วนหาง และห้วงเหล็กสำหรับเกี่ยวส่วนหัวและหางหงส์

ภาพประกอบ 18 การตัดผ้าลูกไม้ส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 19 การเย็บผ้าลูกไม้ส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะขาบ

2. นำผ้าลูกไม้สำหรับทำส่วนหัวและส่วนหางมาวัดขนาด ยาว 70 ซม. กว้าง 47 ซม. เพื่อเนื้อผ้าให้เลยขอบเหล็กประมาณ 5 ซม. ใช้เข็มหมุดตรึงไว้ จากนั้นเย็บผ้าลูกไม้ทั้ง 2 ชั้นให้ติดกัน เมื่อเย็บเสร็จแล้วให้กลับผ้ามาเย็บซ้้อีกด้านหนึ่ง

ภาพประกอบ 20 การเย็บผ้าลูกไม้ติดกับโครงส่วนหัวของหางหงส์ ชงตะขาบ

3. เมื่อเย็บผ้าติดกันแล้ว นำผ้ามาครอบใส่โครงส่วนหัวและท้ายของหางหงส์ ชงตะขาบ จะมีชายผ้ายาวออกมาที่ด้านล่าง เย็บเก็บชายผ้าที่ยาวลงมากับโครงเหล็กให้เรียบร้อย

ภาพประกอบ 21 การเขียนทรงรูปสามเหลี่ยมติดกับหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 22 การเขียนทรงรูปสามเหลี่ยมติดกับหางหงส์ ชงตะขาบ

ขั้นตอนการทำส่วนประกอบต่างๆ

1. ทำทรงรูปสามเหลี่ยมประดับด้านข้างตัวหางหงส์ ทรงตะขาบ ใช้กรรไกรซิกแซก ตัดให้ได้รูปแบบที่สวยงาม แล้วนำมาเย็บติดกับไม้ไผ่ที่เราเตรียมไว้ทั้งสองด้าน จากนั้น เย็บไม้ไผ่ติดกับลำตัวหางหงส์ ทรงตะขาบ ตามแนวผ้าชายผ้าที่เราเย็บไว้เป็นช่องๆ จากนั้นนำผ้าลูกไม้ทำเป็นพู่พันติดที่ปลายไม้ทั้งสองด้าน

ภาพประกอบ 23 การทำพู่ห้อยหางหงส์ ทรงตะขาบ

2. นำผ้าพื้นหลายๆสีมาตัดเป็นเส้นซ้อนทับกันสำหรับผูกเป็นพู่ที่หัววงเหล็กล่างสุดของตัวหางหงส์ ทรงตะขาบ

ภาพประกอบ 24 การเย็บส่วนหัว ส่วนหาง และลำตัวติดกัน

ภาพประกอบ 25 การเย็บส่วนหัว ส่วนหาง และลำตัวติดกัน

- นำส่วนที่แยกออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนหัว ส่วนลำตัว และส่วนท้าย มาเย็บติดกัน

ภาพประกอบ 26 การใช้ชอล์กวัดผ้าให้เป็นช่อง เพื่อตัดเป็นช่องระบายลม

ภาพประกอบ 27 การตัดผ้าให้เป็นช่องด้วยกรรไกรซิกแซก

4. ใช้ชอล์กไว้ระยะเวลาห่างของช่องที่ลำตัวหางหงส์ ชงตะขบ ใช้กรรไกรซิกแซกตัดผ้าส่วนที่เป็นลำตัวออกเป็นช่องๆ

ภาพประกอบ 28 การประดับตกแต่งดอกไม้ ลูกบิด

ภาพประกอบ 29 การประดับตกแต่งดอกไม้ ลูกบิด

5. ประดับดอกไม้และลูกปัดต่างๆให้สวยงาม

ภาพประกอบ 30 หางหงส์ ชงตะขาบที่สมบูรณ์

6. เมื่อจบขั้นตอน ทั้ง 11 ขั้นตอน จะได้หางหงส์ ชงตะขาบที่สมบูรณ์

หมายเหตุ: ขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบด้านบนนี้ เป็นการทำหางหงส์ ชงตะขาบตัวใหญ่ แต่ถ้าจะทำขนาดที่เล็กลง ให้ลดจำนวนความยาว และความกว้างของผ้าลง แต่ยังคงส่วนประกอบอื่นๆ ไว้ดังเดิม

ภาคผนวก ข

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

- หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัย

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖) พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ปาลีณา บุตรทิม

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนาง ทองวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/2531

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒) พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ไพรัตน์ จันทน์แบบ

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง ท่องวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัชร วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนาง ท่องวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๓๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑) พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วีรวัฒน์ วงศ์ศุภไทย

เนื่องด้วย นางสาวสินีนางุ ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนางุ ทองวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒) พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ดาริกา ณะศักดิ์ศิริ

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัชร วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนาง ทองวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๓ ๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒/ พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ลัดดา ศรีทอง

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง ท่องวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนาง ท่องวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑) พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ลำเพย สนิธิ

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง् ท่องวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ รัชตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ รัชตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนาง् ท่องวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

จ) พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ชัชวาล ปลื้มสำราญ

เนื่องด้วย นางสาวสินีนางุ ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัชร วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนางุ ทองวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ / พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์บุญรัตน์ บุญยศ

เนื่องด้วย นางสาวสินีนางุ ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ แผนการสอน และแบบประเมิน เรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนางุ ทองวัฒนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑/ พฤษภาคม 2555

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทางหงส์ ๕งตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อขอให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 จำนวน 20 คน 1 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวสินีนาง ทองวัฒนา ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

รักษาราชการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๙๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๙ มิถุนายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

เนื่องด้วย นางสาวสินีนามู ทองวัฒนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ธงตะขาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัชร วจิตสถิตรัตน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทียง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตเก็บข้อมูล ณ โรงเรียนชุมชนวัดไก่อเคี้ยง เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน 1 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสินีนามู ทองวัฒนา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สิ้นติวฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-937-8467

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินแผนการสอน
- แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ
- แผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา					
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.3 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม					
4.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการสอน

คำชี้แจง: ขอให้ท่านโปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนให้ดีขึ้นก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

ผู้ประเมิน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

คำชี้แจง: จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การแห่หางหงส์ ชงตะขาบ ของชาวหมู่บ้านศาลาแดง จะเริ่มพิธีกรรมวันที่เท่าใด
  - ก. วันที่ 13 เมษายน ✓
  - ข. วันที่ 14 เมษายน
  - ค. วันที่ 15 เมษายน
  - ง. วันที่ 16 เมษายน
2. สัตว์ชนิดใดที่ชาวมอญให้ความสำคัญและถือเป็นสัตว์ประจำชาติ
  - ก. นกยูง
  - ข. หงส์ ✓
  - ค. นกอินทรี
  - ง. พญานาค
3. ขนมที่ชาวมอญร่วมกันทำในวันสงกรานต์เพื่อเชื่อมความสามัคคี คือขนมชนิดใด
  - ก. ขนมชั้น
  - ข. ข้าวทิพย์
  - ค. กะละแมหรือข้าวเหนียวแดง ✓
  - ง. พุทราทกวน
4. การทำข้าวแช่ของชาวมอญจะหุงกันที่ใด
  - ก. ในห้อง
  - ข. ในครัว
  - ค. กลางแจ้ง ✓
  - ง. ที่วัด

5. วันสุดท้ายของปีเก่า ภาษามอญเรียกว่าอะไร
- ก. กะต๊ะจี่ ✓
  - ข. กรีบบนาม
  - ค. กะต๊ะกอน
  - ง. ชะตะโน้
6. การแต่งกายของผู้ชายในวันสงกรานต์ ควรแต่งกายอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด
- ก. เสื้อเชิ้ตแขนยาว กางเกงยีนส์ ผ้าขาวม้าคาดเอว
  - ข. เสื้อเชิ้ตแขนยาว ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้าคาดศีรษะ
  - ค. เสื้อเชิ้ตแขนยาว ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้าคาดไหล่ ✓
  - ง. เสื้อเชิ้ตแขนยาว กางเกงยีนส์ ผ้าขาวม้าคาดไหล่
7. การแต่งกายของผู้หญิงในวันสงกรานต์ ควรแต่งกายอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด
- ก. เสื้อแขนตุ๊กตา นุ่งกระโปรงยาว คาดเข็มขัดเงิน ผ้าสไบคาดไหล่เกล้าผมมวย
  - ข. เสื้อแขนกระบอก นุ่งผ้าถุง คาดเข็มขัดเงิน ผ้าสไบคล้องคอเกล้าผมมวย ✓
  - ค. เสื้อแขนกระบอก นุ่งกระโปรงยาว คาดเข็มขัดเงิน ผ้าสไบคล้องคอเกล้าผมมวย
  - ง. เสื้อแขนตุ๊กตา นุ่งผ้าถุง คาดเข็มขัดเงิน ผ้าสไบคาดไหล่เกล้าผมมวย
8. หางหงส์ ธงตะขาบ มักแขวนไว้ที่ใด
- ก. เสาหน้าบ้านตนเอง
  - ข. เสาหงส์ ✓
  - ค. เสาหน้าศาลพระภูมิ
  - ง. เสาไฟฟ้าตามทางถนน
9. สิ่งที่แสดงว่าวัดนั้นเป็นวัดมอญ คือสิ่งใด
- ก. เสาหงส์กับโบสถ์
  - ข. เสาหงส์กับพระพุทธรูป
  - ค. เสาหงส์กับเจดีย์มอญ ✓
  - ง. เสาหงส์กับพระเจดีย์ทราย

10. หยาดได้ค ภาษามอญ หมายถึงอะไร
- ก. ผ้าสไบ ✓
  - ข. ฟ้านุ่ง
  - ค. เสื้อ
  - ง. ที่เกล้าผม
11. สิ่งสำคัญของคนมอญเมื่อเข้าวัดเข้าวา คืออะไร
- ก. เข็มหมาก
  - ข. ผ้าสไบ ✓
  - ค. น้ำอบ
  - ง. ดอกไม้แห้ง
12. เหตุใดจึงต้องเจาะรูที่หางหงส์ ชงตะขาบ
- ก. เพื่อความสวยงาม
  - ข. เพื่อความสมจริง
  - ค. เพื่อระบายอากาศ ✓
  - ง. เพื่อให้เกิดลวดลาย
13. การละเล่นชนิดใดคือการละเล่นของชาวมอญ
- ก. สะบ้า,มอญซ่อนผ้า ✓
  - ข. งูกินหาง,มอญซ่อนผ้า
  - ค. รีรีข้าวสาร,สะบ้า
  - ง. ม้าก้านกล้วย,สะบ้า
14. สมัยโบราณนิยมนำสิ่งใดผูกกับหางหงส์ ชงตะขาบ เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า
- ก. เหยี่ยวบาท
  - ข. ดอกไม้/พวงมาลัย
  - ค. เชือกฟางหลายๆสี
  - ง. เส้นผม ✓

15. การแห่หางหงส์ จะต้องเดินวนรอบสิ่งใด ก่อนนำขึ้นเสาหงส์

- ก. เสาหงส์
- ข. โบสถ์
- ค. เจดีย์มอญ ✓
- ง. ชุมชน

16. ห่วง 3 ห่วงที่ห้อยไว้ที่หางของหางหงส์ ชงตะขาบ หมายถึงสิ่งใด

- ก. พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ✓
- ข. สวรรค์ นรก โลกมนุษย์
- ค. บาป บุญ เเวกรรม
- ง. เกิด แก่ เจ็บ ตาย

17. จากรูป คือสิ่งใด

- ก. ที่เล่นน้ำสงกรานต์สมัยโบราณ
- ข. ที่สรงน้ำพระ ✓
- ค. ที่เก็บหางหงส์ ชงตะขาบ
- ง. ที่ส่งข้าวแช่

18. เหตุใดต้องเสียบไม้คั่นกลางระหว่างตัวหางหงส์ ชงตะขาบ

- ก. เพื่อความสวยงาม
- ข. เพื่อความสมจริง
- ค. เพื่อยึดผ้าไม่ให้ปลิว/พับ/บิด เมื่อโดนลม ✓
- ง. เพื่อยึดให้ผ้าตั้งตรง

19. หางหงส์ ชงตะขาบทำขึ้นเพื่ออะไร

- ก. บูชาบรรพบุรุษชาวมอญ
- ข. บูชาพระพุทธเจ้า ✓
- ค. รำลึกถึงชาติมอญ
- ง. บูชาหงส์ ซึ่งเป็นสัตว์ประจำชาติ

20. ไม้ที่คั่นกลางระหว่างตัวหางหงส์ ชงตะขาบ ของชาวหมู่บ้านศาลาแดง นิยมใส่กี่อัน
- 6 อัน
  - 7 อัน
  - 8 อัน
  - 9 อัน ✓
21. การเจาะรูที่หางหงส์ ชงตะขาบของชาวหมู่บ้านศาลาแดง นิยมเจาะเป็นรูปอะไร
- สี่เหลี่ยม
  - สามเหลี่ยม ✓
  - วงกลม
  - ทุกรูปทรงคละกัน
22. หางหงส์ ชงตะขาบ เกี่ยวข้องกับวันสำคัญวันใด
- วันลอยกระทง
  - วันเข้าพรรษา
  - วันสงกรานต์ ✓
  - วันขึ้นปีใหม่
23. อาหารชนิดใดเป็นอาหารของชาวมอญ
- แกงส้ม
  - แกงกระเจียบ ✓
  - แกงเขียวหวาน
  - พะโล้
24. จากรูป ภาษามอญเรียกว่าอะไร
- กะลือจด้้าง ✓
  - สะเลิฟสาง
  - จอ
  - เตอะตรา

25. หางหงส์ ชงตะขาบ มีชื่อเรียกสั้นๆว่าอะไร

- ก. โท
- ข. โฟ
- ค. โน้ ✓
- ง. โม่

26. ปัจจุบันโครงของหางหงส์ ชงตะขาบ ทำมาจากสิ่งใด

- ก. เหล็ก ✓
- ข. ไม้
- ค. พลาสติก
- ง. โฟม

27. จากข้อ 26 เหตุใดจึงเลือกใช้วัสดุชนิดนั้น

- ก. เพราะหาได้ง่าย
- ข. เพราะมืออยู่ในท้องถิ่น
- ค. เพราะน้ำหนักเบา
- ง. เพราะสามารถนำมาใช้งานได้ใหม่ในปีต่อไป ✓

จงใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 28

1. เจาะรูที่พื้นผ้า
2. สอดไม้ไผ่ที่เหลาไว้ตามช่อง
3. นำผ้าที่เย็บแล้วมาครอบใส่โครงส่วนหัวและหาง
4. นำห่วงทั้ง 3 ห่วงมาห้อยส่วนหาง
5. นำขึ้นเสาหงส์
6. นำผ้าสำหรับทำส่วนลำตัว ส่วนหัว และส่วนหางของหางหงส์ ชงตะขาบมาวัดขนาดตามที่ต้องการ

28. จงเรียงลำดับขั้นตอนในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

- ก. 6 2 3 1 4 5
- ข. 6 2 1 3 4 5
- ค. 6 3 1 2 4 5
- ง. 6 3 2 1 4 5 ✓

29. ข้อใดคือวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งทางหงส์ รัชตะขาบ

- ก. ดอกไม้ประดิษฐ์ ✓
- ข. ลูกแก้ว
- ค. สายรุ้ง
- ง. ลูกตุ้ม

30. ข้อใดไม่ใช่วัสดุอุปกรณ์ในการทำทางหงส์ รัชตะขาบ

- ก. เชือก/เส้นเอ็น
- ข. กระจก ✓
- ค. ฝ้ายลูกไม้
- ง. ดอกไม้ประดิษฐ์

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน
เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านเนื้อหา เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องข้าพเจ้าสนใจ					
2	เรื่องที่เรียนทำให้ข้าพเจ้าเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน					
3	ข้าพเจ้าสามารถนำเรื่องที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
4	ข้าพเจ้าอยากเรียนเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ให้มากกว่านี้					
5	ข้าพเจ้ามีความสุขกับการเรียน เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ					
6	การเรียนเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ ทำให้ ข้าพเจ้าเป็นคนละเอียด รอบคอบ และมีความอดทน					
7	ข้าพเจ้าสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์					
8	ข้าพเจ้าเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม					
9	ข้าพเจ้ารักและหวงแหนภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง					

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
10	ข้าพเจ้าชอบที่จะวางแผนในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ					
11	ข้าพเจ้าและเพื่อนๆสนุกเมื่อได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยเหลือกันทำงาน					
12	ข้าพเจ้ายินดีฟังความคิดเห็นจากเพื่อนๆและจากครู					
13	การเรียนเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ เป็นวิชาที่ข้าพเจ้าเรียนแล้วเกิดความภาคภูมิใจ					
14	ข้าพเจ้าชอบเมื่อได้ลงมือปฏิบัติงานตามความสามารถของตน					
	ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียน					
15	สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีความเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
16	สื่อและอุปกรณ์ที่ครูนำมาสนใจทำให้ข้าพเจ้าอยากที่จะเรียน					
17	ข้าพเจ้าได้ใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนตามที่ข้าพเจ้าต้องการ					
18	การปฏิบัติงานโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ด้วยตนเองทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจได้ดี					
	การวัดประเมินผล					
19	ข้าพเจ้าพอใจต่อผลงานของตนเอง					
20	ข้าพเจ้ามีความพอใจต่อการนำผลงานมอบให้ชุมชน					

แผนการจัดการเรียนรู้
แผนการสอนครั้งที่ 1
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับชาวมอญ	จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง

XX

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

1. นักเรียนได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญ
2. นักเรียนได้ทราบถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชนชาติมอญ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความเป็นมาของชนชาติมอญได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชนชาติมอญได้

สาระการเรียนรู้

1. ความเป็นมาของชนชาติมอญ
2. ชาวมอญในประเทศไทย
3. ชาวมอญในอำเภอสาม โศก จังหวัดปทุมธานี

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำชุดการแต่งกายของชาวมอญมาให้ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนอภิปรายว่าเป็นของชนชาติใด มีความแตกต่างอย่างไร

ขั้นสอน

1. เชิญวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาวมอญ การอพยพย้ายถิ่นฐาน
2. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับชาวมอญที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทย

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชาวมอญในจังหวัดปทุมธานี ว่ามีวิถีชีวิตอย่างไร มีประเพณีและวัฒนธรรมอย่างไร
4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้หน้าชั้นทุกกลุ่ม
5. ครูให้ข้อเสนอแนะและความรู้เพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเป็นมาของชนชาติมอญที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทย และในจังหวัดปทุมธานี
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
  - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
  - 1.2 การมีส่วนร่วมเวลาซักถาม และตอบปัญหา
  - 1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. การตรวจผลงาน
  - 2.1 แผนผังความคิด

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแผนผังความคิด	แผนผังความคิด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และ มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. แผนผังความคิด
3. วิद्यากร
4. รูปภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับชาวมอญ
5. การสังเกตสถานที่จริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด
2. วัดในท้องถิ่น
3. ชุมชน
4. วิद्यากร

แผนการสอนครั้งที่ 2

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ

จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

1. นักเรียนได้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ
2. นักเรียนได้ทราบถึงลักษณะและความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของหางหงส์ ชงตะขาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ
2. นักเรียนได้ทราบถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชนชาติมอญได้

สาระการเรียนรู้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบได้
2. เอกลักษณ์และความโดดเด่นของหางหงส์ ชงตะขาบ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นำรูปหางหงส์ ชงตะขาบ มาให้นักเรียนดู พร้อมทั้งซักถามและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นสอน

1. เชิญวิทยากรบรรยายความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบ
3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้หน้าชั้นทุกกลุ่ม
4. ครูให้ข้อเสนอแนะและความรู้เพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเป็นมาและความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขบ
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
  - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
  - 1.2 การมีส่วนร่วมเวลาซักถาม และตอบปัญหา
2. การตรวจผลงาน

แผนผังความคิด

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแผนผังความคิด	แผนผังความคิด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และ มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. รูปภาพหรือวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับชามอญ
4. วิทยากร

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด
2. วัดในท้องถิ่น
3. ชุมชน
4. วิทยากร

แผนการสอนครั้งที่ 3

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ส่วนประกอบของหางหงส์ ชงตะขาบ

จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง

☆☆

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

1. นักเรียนได้รู้จักส่วนประกอบต่างๆของหางหงส์ ชงตะขาบ
2. นักเรียนได้ทราบถึงความหมายของส่วนประกอบต่างๆของหางหงส์ ชงตะขาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกส่วนประกอบต่างๆของหางหงส์ ชงตะขาบได้
2. นักเรียนบอกความหมายของส่วนประกอบของหางหงส์ ชงตะขาบ

สาระการเรียนรู้

1. ส่วนประกอบของหางหงส์ ชงตะขาบ
2. ความหมายของส่วนประกอบต่างๆของหางหงส์ ชงตะขาบ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำหางหงส์ ชงตะขาบ มาแขวนไว้หน้าห้องเรียน พร้อมกับตั้งคำถามและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นสอน

1. ครูตั้งคำถามกับสิ่งของที่แขวนอยู่หน้าห้อง
2. ครูอธิบายสิ่งของเหล่านั้น พร้อมกับบอกความหมายของส่วนประกอบต่างๆ
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับส่วนประกอบของ

หางหงส์ ชงตะขาบ

4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้หน้าชั้นทุกกลุ่ม
5. ครูให้ข้อเสนอแนะและความรู้เพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเป็นมาของหางหงส์ ชงตะขาบ
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
  - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
  - 1.2 การมีส่วนร่วมเวลาซักถาม และตอบปัญหา
2. การตรวจผลงาน
  - แผนผังความคิด

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแผนผังความคิด	แผนผังความคิด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และ มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. ภาพหางหงส์ ชงตะขาบ

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด
2. ชุมชน
3. วัดในชุมชน

แผนการสอนครั้งที่ 4

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ	จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง

*****

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นักเรียนได้รู้จักวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนบอกวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

สาระการเรียนรู้

วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำหางหงส์ ชงตะขาบ

กระบวนการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆขึ้นมาให้ดูที่ละชิ้น พร้อมทั้งถามชื่ออุปกรณ์กับนักเรียนและถามวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากห้องสมุด หนังสือ และอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำหางหงส์ ชงตะขาบ

2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้หน้าชั้นทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำหางหงส์ ชงตะขาบ

2. ให้นักเรียนทำแผนผังความคิด

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต

- 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
- 1.2 การมีส่วนร่วมเวลาซักถาม และตอบปัญหา

2. การตรวจผลงาน

แผนผังความคิด

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแผนผังความคิด	แผนผังความคิด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และ มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือจริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด
2. ชุมชน

2. ผลงานที่สำเร็จ

ทางหงส์ ชงตะขาบ

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือจริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ชุมชน
2. วิทยากร

แผนการสอนครั้งที่ 6

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบ	จำนวนเวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

นักเรียนได้รู้จักขั้นตอนการทำหางหงส์ ชงตะขาบ และสามารถลงมือปฏิบัติจริงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบ และสามารถลงมือปฏิบัติจริงได้

สาระการเรียนรู้

การตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบ

กระบวนการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆที่ใช้ตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบขึ้นมาให้ดูที่ละชิ้น พร้อมทั้งถามชื่ออุปกรณ์กับนักเรียน

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบ

2. เชิญวิทยากรมาสอนเกี่ยวกับการตกแต่งหางหงส์ ชงตะขาบให้กับนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำหางหงส์ ชงตะขาบ

2. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการร่วมกันทำหางหงส์ ชงตะขาบ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต

- 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ

2. ผลงานที่สำเร็จ

หางหงส์ ชงตะขาบ

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือจริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ชุมชน
2. วิทยากร

แผนการสอนครั้งที่ 7

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	จำนวนเวลา 15 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การนำหางหงส์ ชงตะขาบไปใช้ในวันสำคัญต่างๆ	จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

1. นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของหางหงส์ ชงตะขาบที่ใช้ในวันวันสำคัญต่างๆ
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการใช้หางหงส์ ชงตะขาบในวันสำคัญต่างๆได้
3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของวันสำคัญต่างๆได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้เรื่องการทำหางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในวันสำคัญต่างๆได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญของวันต่างๆได้
3. เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญของการนำหางหงส์ ชงตะขาบมาใช้ในวันสำคัญต่างๆได้

สาระการเรียนรู้

การใช้หางหงส์ ชงตะขาบในวันสำคัญต่างๆ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำรูปภาพเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆมาให้ให้นักเรียนดู แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับวันสำคัญ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนคู่วิถีทัศน์เกี่ยวกับวันสำคัญที่ใช้หางหงส์ ชงตะขาบในการประกอบพิธี
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับวันสำคัญที่ได้ชม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆที่ใช้หางหงส์ ชงตะขาบประกอบพิธี
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต

- 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ

2. ผลงานที่สำเร็จ

- 2.1 หางหงส์ ชงตะขาบ
- 2.2 แผนผังความคิด

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแผนผังความคิด	แผนผังความคิด	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความรับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อการเรียนรู้

วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือจริง

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ชุมชน
2. ห้องสมุด

ภาคผนวก ง

- ดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ค่าความยากง่าย(P)และค่าอำนาจจำแนก(D)
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ
- ผลแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น
- ผลแบบประเมินแผนการสอน
- ผลแบบสอบถามวัดความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ

ตาราง 2 คำนวณความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	รวม	ค่า IOC	สรุปผล
1	0	1	1	0	1	1	1	1	6	0.75	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	0	1	7	0.88	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
7	1	1	1	0	1	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
10	-1	1	0	1	-1	1	0	-1	0	0	ปรับปรุง
11	1	-1	1	-1	-1	1	0	0	0	0	ปรับปรุง
12	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	0	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
16	0	0	1	0	0	0	-1	0	0	0	ปรับปรุง
17	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
18	1	0	1	1	1	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
19	1	1	1	1	0	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	รวม	ค่า IOC	สรุปผล
23	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
26	1	1	1	1	0	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1	0	1	7	0.88	ใช้ได้
30	1	1	1	0	1	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	ใช้ได้
32	1	1	1	1	0	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้
33	1	0	1	1	1	1	1	1	7	0.88	ใช้ได้

ตาราง 3 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D)

ข้อที่	P	D	ข้อที่	P	D
1	0.40	0.20	16	0.40	0.60
2	0.40	0.40	17	0.50	0.60
3	0.40	0.40	18	0.50	0.40
4	0.40	0.40	19	0.40	0.60
5	0.40	0.60	20	0.40	0.60
6	0.40	0.40	21	0.03	0.20
7	0.40	0.60	22	0.50	0.60
8	0.40	0.60	23	0.40	0.60
9	0.40	0.60	24	0.40	0.40
10	0.40	0.60	25	0.50	0.60
11	0.40	0.60	26	0.50	0.20
12	0.40	0.40	27	0.40	0.60
13	0.50	0.60	28	0.50	0.60
14	0.40	0.60	29	0.50	0.60
15	0.40	0.40	30	0.40	0.40

ตาราง 4 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

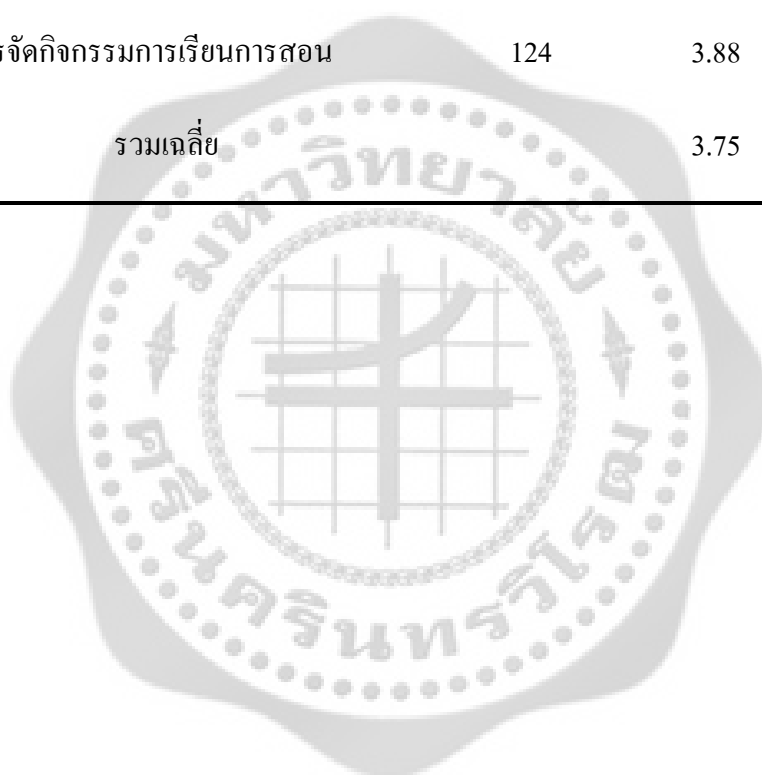
คนที่	ก่อนเรียน (Pre-test) (30 คะแนน)		หลังเรียน (Post - test) (30 คะแนน)	
	คะแนน	เฉลี่ยร้อยละ	คะแนน	เฉลี่ยร้อยละ
1	9	30	29	96.66
2	14	46.66	27	90
3	14	46.66	27	90
4	5	16.66	28	93.33
5	12	40	29	96.66
6	12	40	28	93.33
7	14	46.66	28	93.33
8	9	30	24	80
9	13	43.33	29	96.66
10	12	40	18	60
11	9	30	28	93.33
12	10	33.33	29	96.66
13	12	40	27	90
14	11	36.66	27	90
15	8	26.66	29	96.66
16	17	56.66	29	96.66
17	11	36.66	23	76.66
18	8	26.66	26	86.66
$\bar{X}$	11.11		26.94	
เฉลี่ยร้อยละ		37.03		89.81
S.D.	2.85		2.82	

ตาราง 5 ผลแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ระดับ ความเหมาะสม
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	172	3.59	เหมาะสมมาก
2	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	325	3.70	เหมาะสมมาก
3	อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	88	3.67	เหมาะสมมาก
4	สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	178	3.71	เหมาะสมมาก
5	กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	296	3.7	เหมาะสมมาก
6	การวัดผลประเมินผลของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	145	3.63	เหมาะสมมาก
	รวมเฉลี่ย		3.67	

ตาราง 6 ผลแบบประเมินแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ระดับความ เหมาะสม
1	ด้านสาระสำคัญ	124	3.88	เหมาะสมมาก
2	จุดประสงค์การเรียนรู้	118	3.69	เหมาะสมมาก
3	เนื้อหา	143	3.58	เหมาะสมมาก
4	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	124	3.88	เหมาะสมมาก
รวมเฉลี่ย			3.75	

ตาราง 7 ผลแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ระดับความเหมาะสม
1	ด้านเนื้อหา	439	4.88	เหมาะสมมากที่สุด
2	การเรียนรู้เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ	331	4.6	เหมาะสมมากที่สุด
3	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	419	4.66	เหมาะสมมากที่สุด
4	ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียน	339	4.71	เหมาะสมมากที่สุด
5	การวัดผลประเมินผล	180	5	เหมาะสมมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย		4.77	

ภาคผนวก จ

- ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ผลงานนักเรียน My Mapping

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพประกอบ 31 พุคคุยทำความเข้าใจกับนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง

ภาพประกอบ 32 นักเรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ภาพประกอบ 33 การสอนภาคทฤษฎี

ภาพประกอบ 34 การสอนภาคทฤษฎี

ภาพประกอบ 35 แนะนำวิทยากรให้นักเรียนรู้จัก

ภาพประกอบ 36 เริ่มทำโครงของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 37 วิทยากรสอนเย็บล่ำตัวหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 38 วิทยากรสอนเย็บล่ำตัวหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 39 นักเรียนเย็บผ้าเข้าโครงไม้

ภาพประกอบ 40 นักเรียนเย็บผ้าเข้าโครงไม้

ภาพประกอบ 41 วิทยากรสอนนักเรียนเย็บส่วนหัวกับลำตัวให้ติดกัน

ภาพประกอบ 42 วิทยากรกับนักเรียนเย็บผ้าลูกไม้ส่วนที่เป็นขา

ภาพประกอบ 43 นักเรียนช่วยกันเย็บธงติดที่ตัวหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 44 นักเรียนตัดริบบิ้นห้อยส่วนหางของหางหงส์ ชงตะขาบ

ภาพประกอบ 45 วิทยากรและนักเรียนช่วยกันตกแต่งหางหงส์ ธงตะขาม

ภาพประกอบ 46 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 1

ภาพประกอบ 47 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 2

ภาพประกอบ 48 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 3

ภาพประกอบ 49 ผลงานที่สมบูรณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ 4

ภาพประกอบ 50 การวิพากษ์ผลงาน

ภาพประกอบ 51 คุณครูในโรงเรียนร่วมวิพากษ์ผลงาน

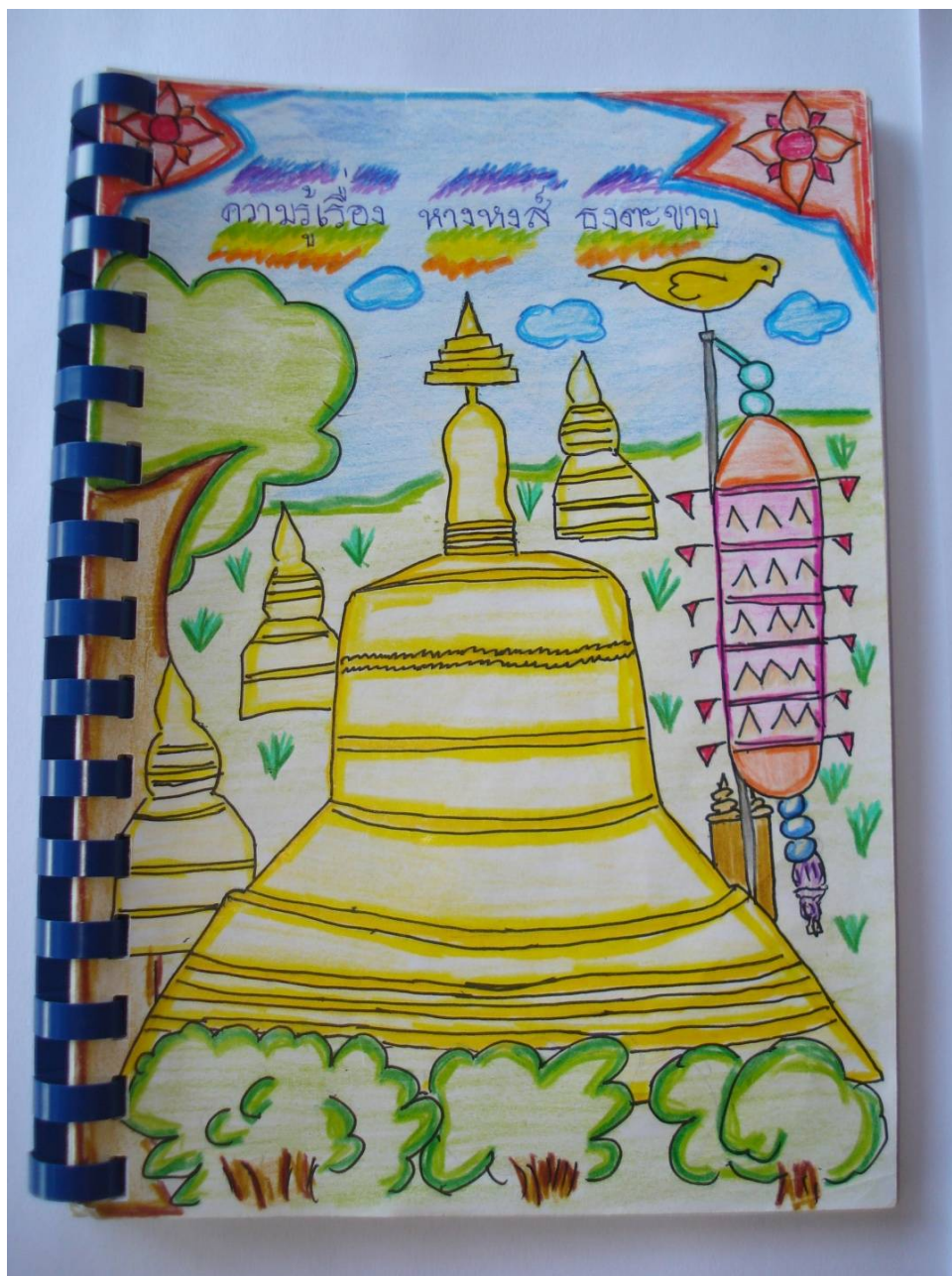

ภาพประกอบ 52 ผู้วิจัยและวิทยากร

ภาพประกอบ 53 ภาพความประทับใจ

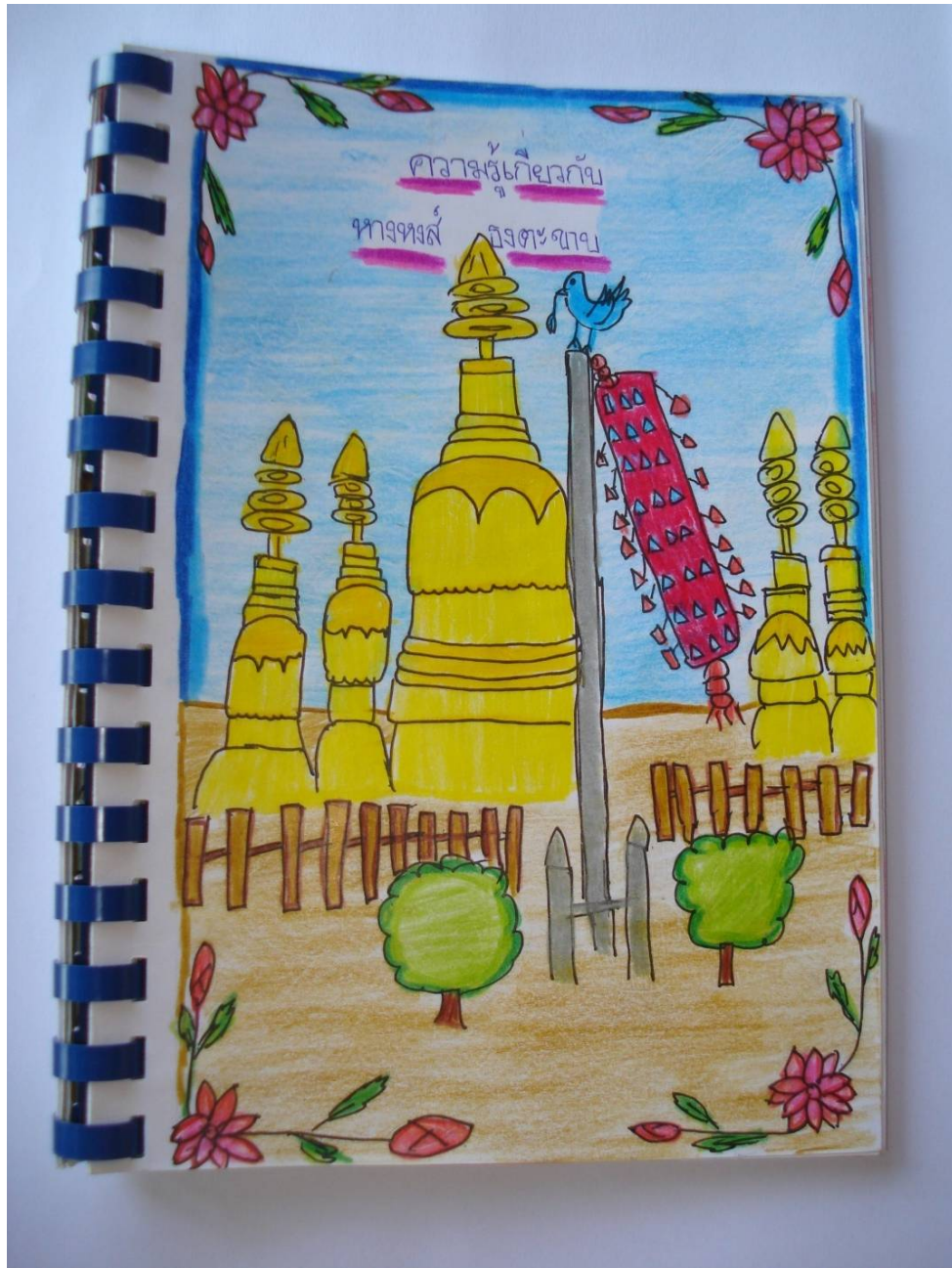
ผลงานนักเรียน My Mapping

ภาพประกอบ 54 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก

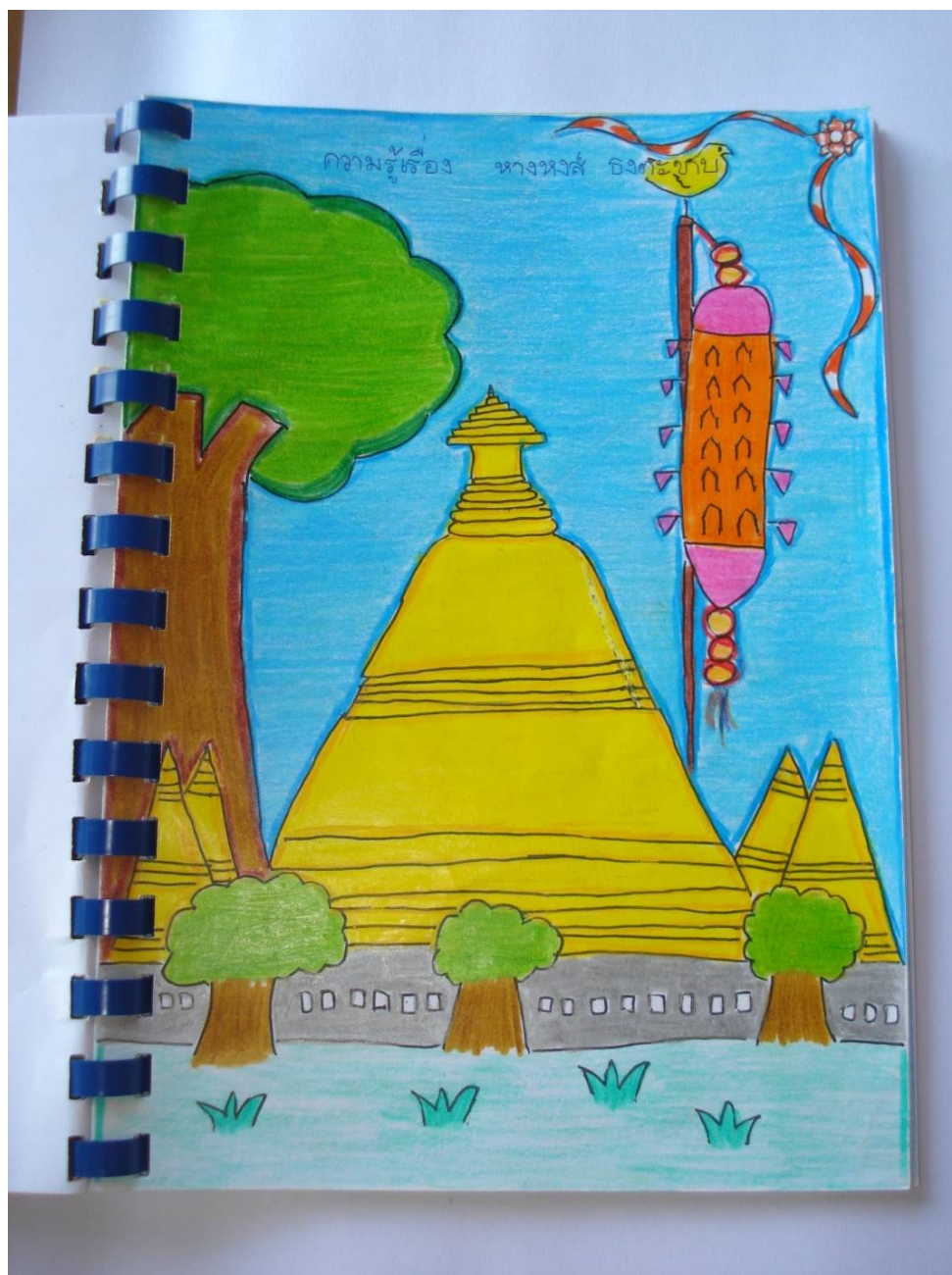

ภาพประกอบ 55 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก

ภาพประกอบ 56 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก

ภาพประกอบ 57 ผลงานนักเรียนที่รวบรวมเป็นสมุดเล่มเล็ก

ภาพประกอบ 58 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ

ภาพประกอบ 59 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ

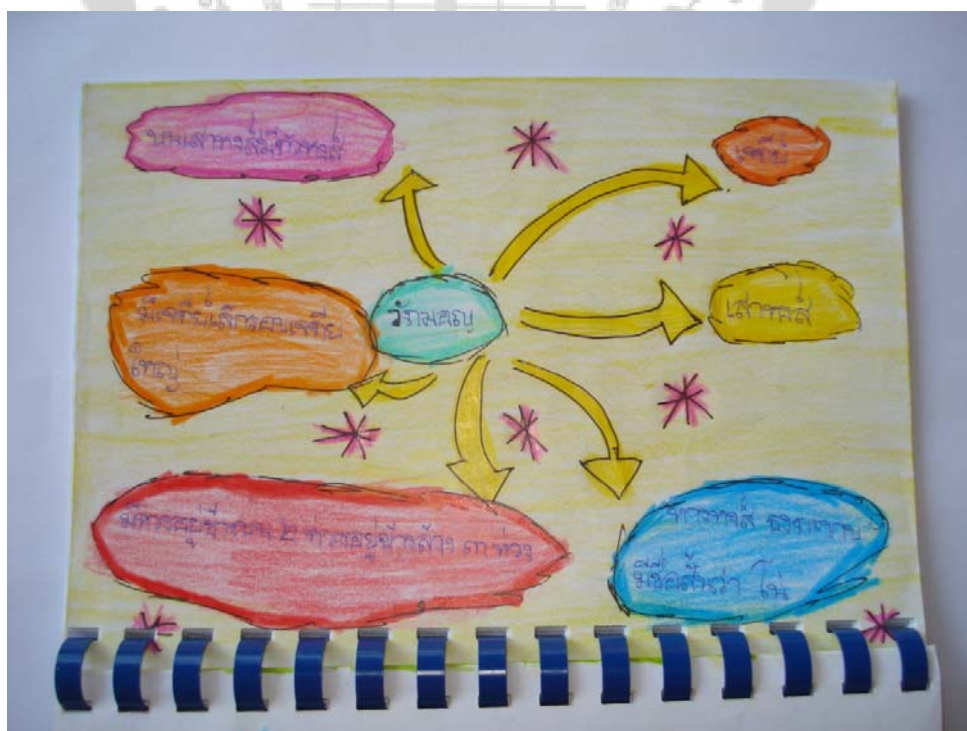
ภาพประกอบ 60 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ

ภาพประกอบ 61 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับอาหารของชาวมอญ

ภาพประกอบ 62 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับวัดมอญ

ภาพประกอบ 63 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับวัดมอญ

ภาพประกอบ 64 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับวัดมอญ

ภาพประกอบ 65 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ

ภาพประกอบ 66 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ

ภาพประกอบ 67 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ

ภาพประกอบ 68 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกายของชาวมอญ

ภาพประกอบ 69 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการละเล่นของชาวมอญ

ภาพประกอบ 70 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นของชฌณ

ภาพประกอบ 71 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการละเล่นของชาวมอญ

ภาพประกอบ 72 ผลงานนักเรียนเกี่ยวกับการละเล่นของชาวมอญ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวสินีนาฏ ทองวัฒนา
วันเดือนปีเกิด	13 กุมภาพันธ์ 2530
สถานที่เกิด	24 หมู่ 3 ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัด ปทุมธานี 12160
ที่อยู่ปัจจุบัน	24 หมู่ 3 ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัด ปทุมธานี 12160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี
พ.ศ. 2549	มัธยมศึกษา จาก วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2552	ปริญญาตรี ศิลปะการแสดง – นาฏศิลป์ (ศป.บ.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2556	ปริญญาโท ศิลปศึกษา (กศ.ม.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ